

Rabinszky István

1910. ÁPRILIS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLIX. ÉVF.

KÖZLÖNYE

8. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz., II. em.

* A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltek. *

(Telefon: 37—22.)

Schwartz Ottó dr. †

Alig hagyta el a 41 év előtt elfoglalt katedráját és tette le kezéből a krétát s alig telt el fél éve annak, hogy hosszú fáradalmakkal teli tanári működése után igazán megérdemelt nyugalmát élvezhesse és teljesen családjának éljen, elköltözött 1910. évi márczius 16-án az élők sorából a végtelen nyugalom helyére. Itt hagyta szeretteit és megfosztott bennünket az ő jóságos, minden jóért és szépért lelkesedni tudó s minden embert magához lánczoló szívének melegítő hatásától.

Mondom és mondhatom ezt róla, mert meg vagyok győződve, hogy nemcsak én, hanem minden tanítványa, akik pedig 41 évi tanárkodása alatt igen sokan voltak, igaz tisztelettel és szeretettel viseltetett iránta, mert önzetlen munkássága, pártatlan igazságossága fölötte állt minden emberi gyarlóságnak, amely kedvezőtlen ítéletekre szokott alkalmat adni.

Mint ember, mint családapa példaképe volt ő a jóságnak, a gondosságnak. S ha ezt mi, a családi életét csak távolról látók, csak a külsőben nyilvánuló jelekből valljuk, egyedül családja tudná megmondani, mit vesztett fejének elhunytában.

Mint tanár példaképe volt ő a jó, az igazságos tanárnak, aki a reábizott tantárgyakat szeretettel és odaadással közölte nagyszámu tanítványaival és velük mind a katedráról, mind a magánéletben úgy bánt, hogy már korán a „Schwartz papa“ megtisztelő névvel illették egymás között, kifejezve ezzel azt, hogy őt második atyjukul szeretik és tisztelik.

Mint tudós typusa volt a mélységes és éppen azért szerény tudósnek, aki fáradhatatlan szorgalommal és kitartással be tudott hatolni a tudomány rejtettebb rétegeibe, ahová csak a tudomány kiválasztottjai jutnak el. Jellemző volt az ő határtalan tudományszeretetére az, hogy lelkesedni tudott minden iránt, ami a tudománynyal és a tanítással csak némiképen is összefüggésben volt és az ebben az irányban igyekvőknek mindenkor a legnagyobb önzetlenséggel volt utmutatója, segítője, sőt munkatársa.

Emléke élni fog mindvégig mindazok szívében, akik őt ismerték és arany szíve jóságát, melegét érezni szerencsésük volt.

Tartalmas életének határköveiül a következő adatokat említjük:

Született Bezdánban, Bács-Bodrog vármegyében, 1847. évi szeptember 28-án. Középiskolai tanulmányait Temesvárt, ahol az érettségi vizsgát is letette, végezte. Ezután a helytartótanáctól 315 konvencziós forintos tanulmányi ösztöndíjat kapott azzal a kikötéssel, hogy külföldi egyetemen tanulva, az országban 10 évig tanároskodnia kell. Négy évig a wieni egyetemen tanult, ahol a fizikai intézet 12 rendes növendéke közé vették fel és a rendszerített 6 ösztöndíj egyikét élvezte. A szigorlatokat, tanári vizsgát, bölceleti doktorátust jelesen tette le, mire 1869-ben mint tanár-

segédet a selmeczi akadémián a természettan előadásával bízták meg. 1870-ben segédtanárrá, 1872-ben rendkívüli, 1878-ban II-od oszt. rendes tanárrá nevezték ki. 1890-ben a bányatanácsosi címet kapta, 1892-ben I. oszt. tanár lett s 1894-ben a főbányatanácsosi címet kapta. Tanári és tudományos érdemeinek elismeréséül 1900-ban a király a III. oszt. vaskoronarenddel tüntette ki, míg

J. Kluweitzky

1909. év őszén történt nyugalomba vonulásakor a miniszteri tanácsosi címet kapta. Ezek szerint a főiskolán kerek negyven esztendeig tanárkodott és ezalatt az idő alatt 3975 tanítványa volt.

Tanárkodása alatt előadta 1869-től 1873-ig a természettant, 1873-tól 1895-ig a mennyiségtant (I. és II. rész) és a kísérleti természettant, 1895-től 1904-ig a mennyiségtant (I. II. rész), a természettant és elektrotechnikát, míg az eddigi akadémiának

főiskolává történt átalakítása után nyugalomba vonulásáig csupán a mennyiségben I. és II. részét adta elő.

A főiskola fejlesztésében és igazgatásában is kivette hatalmas részét. Már az 1876. évben, amikor az akkori akadémia tantervét változtatták meg, elhatározóul lépett fel. A tantervnek megváltoztatása ügyében folyt hosszas tanácskozások és vitatkozások csak az ő ama indítványának elfogadásával fejeződtek be, hogy „az előadott tantárgyakból félévenként kötelező vizsgák legyenek és az államvizsga az illető szakra nézve 2 év után teendő le tisztán csak a szaktárgyakból“. Tanártársai bizalmából az akadémia igazgatója is volt hosszasabban. Megválasztották első ízben igazgatóvá 1896-ban, azután 1898-ban, 1900-ban és 1902-ben, aligazgatóvá 1897-ben, 1899-ben és 1901-ben. Az akkori rendszer szerint ugyanis évenként változott az igazgató és az aligazgató, az egyik évben a bányászati, a másikban az erdészeti tanárok közül való választással.

Tudományos működése főképen tanárkodásával függ össze, de éber megfigyelője volt a tudományok fejlődésének és minden lehető módot felhasznált arra, hogy az érdekelteket, de még a nagyközönséget is az újabb jelenségekről tájékoztassa. Erre felhasználta a selmeczbányai természettudományi egyesület üléseit, amelyeken mind a szakkörnek, mind a nagyközönségnek tartott előadásokat. Így Selmeczbánya közönségével ő ismertette meg a telefont 1876-ban abból az alkalomból, amikor az itteni telegráf-hivatalt a zólyomival összekötötték. Foglalkozott a szorosan vett tantárgyain kívül a csillagászatannal, 9 éven át részt vett a hullócsillagok megfigyelésében s adatait Konkoly Thege Miklós az ő neve alatt közölte a magyar tudományos akadémia kiadványaiban. A csillagászatról is tartott előadásokat nemcsak az itteni egyesületben, hanem még az Ujvár mellett és a Belházy-féle ház tetején általa épített csillagvizsgáló emelvényen is, bemutatva nagy teleszkópjával az érdeklődőknek a csillagokról előadottakat. Foglalkozott a föld nehézségi erejének meghatározásával és ebben jelentős sikereket ért el. 1871 óta egészen nyugalomba vonulásáig vezette a főiskola meteorológiai megfigyelő állomását, mindvégig maga jegyezvén fel az észlelt adatokat. De foglalkozott a természettudomány más ágaival is. A madárvonulást sokáig észlelte és pontos megfigyelésével ebben az irányban is kiváló szolgálatot tett.

Továbbá kitűnő vadász is volt, a szó nemes értelmében vett vadász, aki amellett, hogy kitűnő lövő volt, nem a vad lemészárlásában, hanem tisztán a vadászatban, a természet minden nyilvánulásának megfigyelésében lelte örömét.

Irodalmi működése nem volt nagy. Lehet, hogy mint a folyton kutató tudós, sohasem találta kutatásait annyira befejezeteknek, hogy azokat nagyobb összefoglaló munkában közzétehesse volna, vagy lehet, hogy kutatásai és tanári teendői annyira elfoglalták, hogy terjedelmesebb mű megírásába belefogni nem volt elég ideje, mert ami ezen kívül még kell, tudás és szorgalom, az megvolt benne. Mindazonáltal irt több dolgozatot és értekezést. Így megírta 1891-ben „Selmezbánya klimatológiáját“. irt egy nagyobb értekezést „Hőmérsékleti viszonyok a selmezbányai bányákban“ címmel, amely a Bányászati és Kohászati Lapokban jelent meg és angolra is lefordították. Továbbá a Bányászati és Kohászati Lapokban sokszor irt és közölt angolból fordított értekezéseket dr. SO. jel alatt.

Szorosabb tanári hatáskörén és tudományos működésén kívül a közéletben is tevékeny részt vett. Mint a város törvényhatósági bizottságának tagja, igaz ügyszeretettel, széleskörű tudással és higgadtságával hathatósan támogatta a város közigazgatását. És emellett a társadalmi mozgalmaktól sem vonta meg hasznos közreműködését.

Ilyen hasznos munkálkodásban töltötte egész életét, intenzív munkában, amíg szolgált. Azontul is foglalkozott kedves tárgyaival, de mintha a végzet őt tisztán csak a munkára teremtette volna, nyugalomba vonulása után csakhamar betegeskedni kezdett, csak ritkán járt ki nagyobb utra és az addig annyira szeretett vadászatban is csak kevéssé vett részt. Az enyészítő kór megtámadta az erősnek és egészségesnek látszó ember szervezetét és hiába volt családjának aggodalmas gondossága, az orvosok tudománya, hosszas szenvedéseitől végre a halál váltotta meg.

Megilletődve vettük a szomorú hírt mindannyian. Temetése f. hó 18-án délután volt, amelyen az ősi szokás

szerint a főiskolai hallgatók fáklyás sorfalat alkottak, amely között a halottat a bányászzenekar bús hangjai és a bányászok „klopacskájának“ kísérteties kopogása mellett nagyszámu közönség kísérte az utolsó útjára. A minden bűt és örömet elhantoló sirgödörnél az egyházi szertartás után Walek Károly dr. főiskolai rk. tanár, mint az elhunytnek tanítványa és a katedrán utódja, tartotta meg a gyászbeszédet a főiskolai tanári kar nevében, míg a főiskolai hallgatók nevében Petó János, a főisk. ifjusági kör elnöke bucsuzott el volt tanáruktól. Azután lebecsátották végleges helyére a koporsót, miközben az elhunytnek néhány kedves dalát sirta el a cigányzene és ezzel mindnyájunk fájdalmát a könnyek kitöréséig korbácsolta. Végül a nagyszámu koszorunak sirbatétele és a sir behantolása közben megadta a vég-tisztességet a főiskola vadászcsoportja is hármassortüzével.

Igy eltemettük egyikét a legkedvesebb tanárainknak, tagtársainknak. Legyen könnyü neki a föld, békéje teljes és emléke hosszú!

K. M.

A városi erdőtisztek ügye.

Az erdőgazdaság aránylag fiatal ágazata az emberi gazdaságnak, amely egy évszázad előtt még alárendelt szerepet játszott és csak a mult században emelkedett, főként az ipar és kereskedelem nem várt arányokban való fejlődése révén, arra az önállóságra és jelentőségre, amelylyel ma bír.

Ez az aránylag rövid mult, amelyre az erdőgazdaság vissza-tekinthet, némi magyarázatául szolgál annak, hogy ugy maga ez a gazdasági ág, mint annak művelői ma még nem mindenütt foglalják el azt a helyet, amelyre méltán számot tartanak, hanem a teljes értékü elismerésért és érvényesülésért vívott szívós és kitarító küzdelem daczára még napjainkban sem nyugodhatunk meg az e téren eddig már kétségtelenül elért eredményekben, hanem az

elődeink által megkezdett küzdelmet tovább kell vívnunk, még akkor is, ha egy-más tekintetben talán arra a tudatra jutnánk, hogy a teljes sikerre csak utódaink számíthatnak a jobb jövőben.

Ami különlegesen az erdőgazdasági tisztviselők helyzetét illeti, látjuk, hogy az állami erdőtisztek nagy testülete csak igen hosszas és szívos küzdelem után tudta éppen a közelmúltban elérni a teljes egyenjogositást a más szakmákban működő, hasonló képzettségű állami tisztviselőtársaival. Csakis az erdőtiszti kar ezen legnagyobb testülete által végre elért siker bázisára helyezkedve lehet már most a siker kilátásával foglalkozni a nem állami erdőtisztek jogos kívánságaival is.

Ezidőszerint főként a városok szolgálatában álló erdőtisztek jogviszonyainak és javadalmazásának kérdése került napirendre, felidézve *Andrássy Gyula gróf volt belügyminiszternek a „városok állami segítéséről, valamint a városi tisztviselők illetményeinek s egyes szolgálati és jogviszonyainak rendezéséről“* szóló törvénytervezete által, amely múlt évben 166.000 sz. a látott napvilágot és több tekintetben sérelmes a városi (községi) szolgálatban álló erdőtisztekre nézve.

Ez a törvénytervezet, amelylyel kapcsolatosan a városok kétmillió korona állami segílyt kaptak, amely elsősorban a közigazgatási tisztviselők fizetésének rendezésére fordítandó, az erdőtiszteket nem sorozza a közigazgatási tisztviselők közé s ekként kizárja abból a fizetésemelésből, amelyben tiszttársaik részesülnek. Nincsen ugyan kizárva, hogy a városok egyéb jövedelmükből erdőtisztjeik javadalmazását is egy színvonalra ne emeljék a többi tisztviselőkével, egyes ily követendő példákra hivatkozhatnánk is, sok helyen ellenben már is előállott az a helyzet, hogy a városi erdőtisztek eddig paritásos helyzete a többi tisztviselővel szemben megszűnt vagy eddig is mostoha helyzetük viszonylag még kedvezőtlenebb lett.

A törvénytervezet a városok „közigazgatási“ tisztviselőit az állami tisztviselők fizetési osztályaiba sorozza be, még pedig a törvényhatósági joggal felruházott városok tisztviselőit a XI—VI. fizetési osztályba, a rendezett tanácsu városokéit a XI—VIII. fizetési osztályba. Kétségtelen, hogy a törvénytervezet ezzel csak a minimális fizetéseket kívánta megállapítani, hiszen köztudomásu, hogy

sok város lényegesen jobban fizeti tisztviselőit; így pl. több rendezett tanácsu város polgármesterének a javadalmazása meghaladja a VIII. fizetési osztály kereteit.

A városi erdőtiszték egyrésze ma is csak 1600—2000 korona fizetéssel bír. Ezek fájdalmasan érzik, hogy a törvénytervezet az erdőtisztéket nem sorozza fizetési osztályokba, mert ebben az esetben a IX. és VIII. fizetési osztály magasabb javadalmazására számíthatnának. Vannak azután oly városok is, amelyek teljesen kielégítő módon fizetik tisztviselőiket. Ezeknek az erdőtisztéknek a maguk személyére nézve nincs mitől tartaniok, bár tudunk esetet reá, hogy az országnak keleti részében vezető szerepet vivő nagy város néhány év előtt rendezvén tisztviselői fizetését, erdőtisztjét, aki elég jelentékeny erdőterület ügyeit intézi, egyszerűen oly fizetési osztályba sorozta, amelyben most kevesebb a fizetése, mint eddig, anélkül, hogy az illető más téren kárpótlást kapott volna. Ezt a felette igazságtalan és méltánytalan eljárást azonban bizonyára egyik nagyobb hazai város sem követi sem jelenlegi, sem a jövőben alkalmazandó személyzetére nézve. Másként áll a dolog az oly kicsiny városokban, amelyek képviselőtestületében kevés az intelligens elem. Itt az érdekeltek köréből felhangzott az az aggodalom, hogy az erdőtiszt járandóságai törvényesen nem lévén megállapítva, kísérlet fog történni arra, hogy azok még a mai szerény színvonalnál is alább sülyesztessenek.

Nem hiszszük, hogy a törvénytervezet jelen alakjában megmaradhatna, főként ami a fizetési osztályokat illeti, a rendezett tanácsu városok polgármesterei bizonyára elérik, hogy bizonyos számú évek után legalább a VII. fizetési osztálynak megfelelő fizetésben részesüljenek.

Ezt feltételezve, az erdőtiszték fizetésének minimumát olyképen vélnők megszabandónak, hogy a rendezett tanácsu város vezető erdőtisztje, a IX. fizetési osztályon kezdve, megfelelő korpótlékok utján bizonyos számú szolgálati év után elérje a VIII. fizetési osztályt és ebben is annak I. fokozatáig haladjon (4400 K). A törvényhatósági joggal felruházott városokban ugyanez történnék a VII. fizetési osztály első fokozatáig (6000 K), épségben tartva a többi járandóságot (lakás, föld, fa, lótartás stb.). Az alárendelt

erdőtisztek megfelelően alacsonyabb fizetési osztályba volnának sorozva, de a szolgálati évekkal szintén emelkedő járandóságokkal.

Mindez kifejezetten minimum volna, amely nem zárná ki pl. azt, hogy oly rendezett tanácsu városban, amely nagy és jövedelmező erdőbirtokkal bir és egyébként is a törvényes minimumnál jobban fizeti tisztviselőit, a vezető erdőtisztek is megfelelően nagyobb javadalmazásban ne részesüljenek.

A városi erdőtisztek ezen minimális javadalmazását a törvény vagy olyképen állapíthatná meg, hogy az erdőtisztet is a közigazgatási tisztviselők közé sorozza, vagy pedig ettől függetlenül.

Kívánatos volna, hogy az előbbi módhoz forduljon a törvényhozás, mert szoros határ közigazgatási és gazdasági tisztviselők között nem vonható. A városi mérnök, akire a törvénytervezet kiterjed, ép úgy sorozható a közigazgatási, mint a város magángazdaságának egyes ágait intéző tisztviselők közé. Viszont az erdőtiszt, aki a közigazgatás által fölesketett közbiztonsági közeg, joggal sorozható a közigazgatási tisztviselők közé, hiszen a városi erdők adminisztrálása ma már nem tisztán magángazdasági ténykedés, hanem közigazgatási feladat. Ha a városi erdőkkel azonos jogi természetű községi erdők, de sok város erdeje is az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján állami kezelésbe vétetett, tehát az *állami* közigazgatás tárgyai lettek, akkor a városok saját kezelésében maradt erdők ügyeinek intézése méltán tekintendő a *városi* közigazgatás egyik tényének, az erdőtisztek pedig közigazgatási tisztviselőknek. Ilyeneként ismertettek el egyébiránt a kormány által már akkor, amikor részükre a féláru utazásra jogositó igazolványok adattak ki.

A törvénytervezet sokkal csekélyebb képzettséggel bíró, minősítéshez egyáltalában nem kötött és jelentéktelenebb hatáskörrel bíró tisztviselők ügyét felkarolja, nagyon igazságtalan tehát, hogy az erdőtisztekre, amelyek a városok vagyonának egyik igen jelentékeny részét gondozzák, nem terjed ki. Hiszen közismert, hogy az erdők jövedelme sok város költségvetésében mily fontos szerepet játszik, amely nélkül a pótdók terhe még sokkal súlyosabban nyomná a lakosság vállait.

A városi erdőtisztek sérelmei azonban nem merülnek ki az anyagiakban, sőt ezeknél lényegesebbeknek kell tartanunk a más téren jelentkező sérelmek orvoslását, hiszen ezek megszüntetésével

bizonyára az anyagi kivánságok is mintegy önműködően teljesül-
nének.

Ezen sérelmek egyikét, a 6 évről 6 évre újból való választását, amely éppen az erdőtisztnél teremt leginkább igen súlyos helyzetet, amely sem a városok, sem az illetők érdekével össze nem egyeztethető, tudvalevően sok városban úgy kerülték meg, hogy az erdőtisztek életfogytiglan való választását, tulajdonképen az 1886. évi XXI. és XXII. t.-cikkkel ellentétben, szabályrendeletileg mondták ki vagy az erdőtiszteket, bár az idézett törvények szerint az előjáróság tagjai, kifejezetten a kezelő- és segédszemélyzethez osztották be, amelyet a közgyűlés életfogytiglan választ. Más városokban azonban a 6 évre való választás divik minden hátrányával s e kérdésnek rendezése, daczára annak, hogy ez ügyben úgy az Országos Erdészeti Egyesület, mint Borsod, Gömör és Heves megyék erdészeti egyesülete a közelmúltban felírt a kormányhoz, még mindig késik és az itt tárgyalt törvénytervezetben sem vétetett figyelembe.

Egy további sérelme az erdőtiszteknek, de magának a városi erdőgazdaságnak is, hogy a vezető erdőtiszt nem tagja a tanácsnak és a városi képviselőtestületnek. A mérnökökkel együtt fájjaljuk törvényeinknek azt az éppen nem korszerű intézkedését, mely szerint a szaktisztviselő a tanácsban nem bir szavazójoggal és csak akkor jelenhetik ott mint véleményező meg, ha külön meghívót kap. Van ugyan ez alól is kivétel, így pl. Brassó városánál, melynek erdőmestere a városi tanácsnak is tagja, de éppen ez illusztrálja a helyzet rendezetlenségét s azt, hogy ma még mily kevés helyen erősödött meg a városok magas intelligenciájú lakosságánál is az a tudat, hogy saját érdekükben áll a szaktisztviselők egyenrangú érvényesülése, annyira, hogy egy elavult törvény korlátainak megkerülésére módot keressenek.

Hasonlóan ferde a helyzete az erdőtisztnak a közgyűlésben. Tartozik ugyan ott megjelenni és a hozzá intézett kérdésekre felelni, de szavazni nincs joga és a szavazás idejére a közgyűlés terméből távoznia kell. Az erdőgazdaság érdekeivel ellentétes álláspontot képviselő tisztviselők és képviselőtestületi tagok kiaknázzák az erdőtiszteknek mostoha helyzetét és gyakran hivatkoznak arra, hogy az erdőtisztek a kezelő- és segédszemélyzethez tartoznak, véle-

ményük tehát nem esik teljes súlylyal latba; ezt a felfogást a belügyminiszter törvénytervezete, amely az erdőtiszteket még jobban elkülöníti tisztársaiktól, még megerősíti.

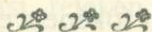
Éppenséggel nem emeli a városi erdőtisztek munkakedvét, de nincs az ügy érdekében sem, hogy javaslataik a tanácsban és a közgyűlésben avatatlan laikus részéről adatnak elő, aki nem bírja az ügyet, a kellő szakértelem hiányában, megfelelően képviselni és szükség esetén meg is védeni.

Szükség volna tehát oly törvényes intézkedésre, amely szerint a vezető erdőtiszt a városi tanácsnak és a közgyűlésnek szavazati joggal bíró tagja és az erdészeti ügyek előadója legyen.

Ezzel önként megoldódnék a fizetésrendezésre vonatkozó kíváncsalom, mert a vezető erdőtiszt ezzel a tanácsnokkal egysorba kerülne, de megoldást nyernének néhol fennálló egyéb ferdeségek is. Így van város, ahol a főiskolai képzettséggel bíró erdőtiszt a gazdasági tanácsnoknak van alárendelve, akitől semmiféle minősítés sem kívántatik meg.

Mindezzel egyidejűleg a városi erdőtisztek czimkérdése is az állami erdőtiszteket mintájára szabályozható volna.

Nem ötletszerű, a pillanat hatása alatt készülő novellára van tehát szükség, hanem a városok ügyeit a mai kornak megfelelően szabályozó városi törvényre, amely remélhetőleg az erdőtiszteket sérelmeit is megszünteti.

A Tátralomniczon tervezett havasi növénykertről.

Irta: *Vadas Jenő.*

Dr. Darányi Ignác nagynevű volt földmivelésügyi miniszterünknek mindenre kiterjedő figyelmét külföldi útjában nem kerülték ki azok a páratlan szépségű és tudományos tekintetben is nevezetes erdősitések, parkok és növénykertek, amilyenek hazánkban nincsenek és amelyeknek mintájára szépiészet és tudományos nézőpontból volt miniszterünk nálunk is hasonlókat akart telepíteni.

Ez az akarat teremtette meg a gödöllői „József főherceg liget-fenyőkísérleti telep“-et, melyhez hasonló aligha van Európá-

ban, és ennek a határozott miniszteri akaratnak az eredménye a tátralomniczi havasi növénykert létesítésének terve is.

Minthogy ezeket a telepeket volt miniszterünk az erdészeti kísérletügy keretébe rendelte beilleszteni, természetes, hogy e sorok írója, mint a központi erdészeti kísérleti állomás vezetője, a havasi növénykert tervének az előkészítő munkálataiban részt vett s ezzel kapcsolatosan azon a tanulmányi uton is, melynek célja az volt, hogy a külföld nevezetesebb havasi növénykertjeit tanulmányozzuk s tapasztalatainkat a tátralomniczi kert létesítésénél értékesítsük.

A tanulmányi uton rajtam kívül részt vettek: *Ilsemann* Keresztély székesfővárosi kertészeti igazgató és *Heim* János m. kir. erdőmérnök, a tátrai erdőgondnokság vezetője.

Ennek a tanulmányi utnak az eredményeit s az azon szerzett tapasztalatokat kívánom röviden vázolni, amiből egyuttal kitűnik a létesítendő havasi növénykertnek tulajdonképeni célja is.

Utunk a múlt év nyarán első sorban a Berlin melletti *dahlemlé botanikus kertbe* vezetett, mely a berlini tudományegyetem tulajdonában, ezidőszerint a nagyhirű növénytudós dr. *Engler* Adolf egyetemi tanár igazgatása alatt áll s óriási területével és a botanika különböző ágazatait felölelő nagyszabású berendezéseivel a botanikai tudománynak valóságos kincses tárháza.

Minket különösebben a *növényföldrajzi csoport* berendezése, ennek rendkívül tanulságos s a laikus figyelmét is megragadó telepítései érdekeltek s azért főképen ez a csoport képezte beható tanulmányunk tárgyát.

A szakértő figyelmét nyomban leköti az a gondosan keresztülvitt s talán páratlanul álló tereprendezés, mely megengedte, hogy Európa flórája növényföldrajzi csoportokban nagyobb méretekben s a *természeti viszonyoknak* megfelelően mutattasék be. Ez a rendkívüli nehézségekkel s nagy pénzáldozatokkal, de szerencsésen megoldott csoportosítás adja meg tudományos szempontból is nagy jelentőségét és sajátos jelleget ennek a tökéletesség magas fokán álló botanikus kertnek.

A csoportok kezdődnek a *sikvidék* tölgy és elegyesen telepített sikvidéki fák állományaival. Itt látjuk, a természetes előfordulást hiven utánozva, a magastörzsű tölgyeket, szileket, gyertyánt, közben a csomoros és fehérynárfát, mezei juhart, vaczkort és vad-

almafákat, alattuk a sikvidék jellegzetes flórájával. A vizmelléki növények, az erdőn át vígan csörgedező patak partja mentében törént természetes elhelyezésükkel gyönyörködtetik a szemlélőt.

A tölgyerdővel szemben kimagaslik a *bükkerdő* s benne jellegzetes növénytakarót, illetőleg állományt alkot a *Daphne mezereum*, *Ribes rubrum* és *nigrum*, *Evonymus verrucosa* és a *Lonicera xylosteum*, ezek között természetesen buján tenyésznek a bükkerdő alacsonyabb termőhelyén előforduló más különböző növények is.

Az elegyes erdő közvetlen szomszédságában látjuk a változottság hiányával feltűnő *erdőifenyő*- és *nyirfaállományokat*. Érdekes ezeknek az állományoknak az átmenete a *puszta vidék* flórájába, melyet kiegészít a *sárrét* és *lápvidék*, jellegzetes flórájával. Ezekhez csatlakozik a *parti dűnák* formációja is.

A *berki* erdők és *előhegység* változatos flórájában gyönyörködve, eljutunk a mészalpokból eredő folyók alsó szakaszait jellemző *kőgörgöteghez*, melynek szintén megvan a maga karakterisztikus flórája. Ezen átjutunk a *közép* és *magas hegységbe*, hol remek elhelyezésben látjuk a *bükk*, *jegenye* és *luczfenyőállományokat*, a *vörösfenyő* és a *havasifenyő* térfoglalását s mindazokat a növényeket, amelyek ezeket a termőhelyeket jellemzik.

Az előhavas erdők fölött látjuk gubbaszkodni a törpefenyőt, a subalpin füzetet, a havasi réteken a különböző élénk virágu növényeket s a havasok diszét: az alpesi rózsát (*Rhododendron hirsutum*); sziklás száraz helyeken a törpe borókát (*Juniperus nana*).

Az európai alpok tulajdonképeni havasi flórája *három* egymással egyközűen haladó, mesterileg létesített *sziklacsoportozaton* van képviselve. A középső, *gránitkő* alkotta csoportozat, a központi alpeseket képviseli, remekül elhelyezett sajátos flórájával, az északi előhavasok flórája a *mész-kő* csoportozaton van bemutatva, a központi alpesek másik oldalán pedig a változatos formáival kiemelkedő s ugyancsak *mész-kőből mintázott hegyláncz* a déli előalpesek növénytenyészetét tárja elének.

A sziklacsoportok természetes látszatát rendkívül fokozza a sziklák között vajút, hiven utánzótt mederben kanyargó patak, melynek vizesést feltűntető részén, valamint az alatta levő kőgö-

getegeken meglepő természetes elhelyezésben fedezzük fel az ezeket a termőhelyeket jellemző flórát.

A többé-kevésbé csakis bizonyos speciális termőhelyekre szorított növényfajok, vagyis az ugynevezett „helyi flóra“ külön csoportosításban van bemutatva. Így a svájci Jura, Bajorország, északi Tirol, Salzburg és Alsó-Ausztria, a déltiroli dolomit-alpok stb. különleges flórája. A Pyrenäus hegység s a Sierra Nevada növényeinek külön sziklás hegycsoportozatokat alkottak, éppugy a földközi tenger sziklás vidékének.

A *Kárpátok flórája* szintén külön mesterileg utánczott sziklás csoportban bemutatva köti le figyelmünket. Ez a flóra három külön tagozatot alkot, nevezetesen a *liptói mészkő-havasokat*, a *központi Kárpátokat* vagyis a *Magas-Tátrát* és az *erdélyi havasokat*.

Ezek a csoportok a kárpátok növényeinek szakszerű elhelyezésével s fentartásával fokozottabb mértékben keltették fel érdeklődésünket, mert *a mi célunk is az, hogy éppen ezeket a növényeket mutassuk be természetes előfordulásuk keretében a tervezett tátralomniczi Alpinetumban*. Ezeknek a csoportoknak a szépségét és jelentőségét is tulajdonképpen az adja meg, hogy a Kárpátok gránitos és mészköves változatos heglánczatának egyes részletei kisebbitett alakban, de természetihü kivitelben tárulnak a szemlélő elé. A havasi legelők zöld pászitjokkal, az égnek emelkedő sziklák meredek falaikkal és kiugró párkányaikkal, az alattuk képződött kőgörcgetegek és vizmosások, nemkülönbén a sziklák repedéseiből fakadó forrás és a belőle eredő hegyi patak változatos flórájával mind miniatür utánczatai a természet hatalmas alkotásainak. Aki utóbbiakat a valóságban nem látta, e remek botanikus kert aránylag nagyméretü, szakértelemmel és finom műizléssel tervezett és megalkotott havastáji hegycsoportok láttára, a valóságot is könnyen elképzelheti.

Tanulmányainkat nemcsak a hegycsoport-alakítás kivitelének egyes részleteire s a növények megtelepítése módozataira terjesztettük ki, hanem a látottakat kritikailag is behatóan szemügyre vettük. Ezen az alapon meggyőződünk arról, hogy a növénycsoportok alakításánál és fentartásánál korántsem kicsinylendő nehézségekkel állunk szemben. Többek közt a magasabbra növő fák (lucz-, havasi-, vörösfenyő stb.) csak addig maradhatnak

a kisebb abszolút magassággal bíró hegycsoportozatokon, amíg fiatalabbak, amíg tehát magasságuk még valamelyest arányban áll a hegycsoport méreteivel, mihelyt ez az arány a fák magassági növekedésével kedvezőtlenül alakul, a fák kicserélése is elkerülhetetlenné válik. Ez nemcsak anyagi kérdés, de érinti a tökéletesség fokát megközelített csoportok szépészeti hatásának s természetességének bizonyos mértékű és rövidebb-hosszabb ideig tartó csökkenését is. Ezt a lényeges nehézséget a lomniczi havasi növénykert létesítésénél könnyen leküzdhetjük, mert az Alpinetum tervezett helyének kedvező terepviszonyai megengedik a magasan növekvő fafajok olyan elhelyezését, hogy a szükséges összhang megzavarása nélkül *állandóan* helyükön maradhassanak.

Megnéztük s részben tanulmányoztuk a dahlemi botanikus kert többi részét is, ezek között különösen a tavak elhelyezését, a tavi és parti növények tenyésztését, továbbá a biológiai-morfológiai csoportokat és a méreteivel, nemkülönböztetve a fajok gazdagságával feltűnő Arboretumot. Ez a botanikus kert tulajdonképeni dendrológiai osztálya, mely rendszeres gyűjteménybe foglalja össze a berlini klíma alatt tenyészthető fafajok sokaságát. Ez a gazdag gyűjtemény parkszerű elhelyezésével s a fajoknak növényföldrajzi szempontból történt elosztásával, változatos és távlati szépségekben bővelkedő tájképeivel egyaránt fölkelte a szakértő s éppúgy a laikus, de a szép iránt érzékkel bíró közönség érdeklődését is. A németországi és külföldi fafajok ezernyi példányai képviselik itt azt az anyagot, mely a fák morfológiai-biológiai tanulmányozását a legterjedelmesebb alapon lehetségessé teszi.

Berlinnek nevezetes látványossága s egyuttal üdülőhelye a „Viktória-park“, melyet a város sík területéből kiemelkedő „Kreuzberg“-en létesítettek nagy áldozatok árán, de annyi leleményességgel s oly magasfoku szakértelemmel, hogy Berlin városa erre az alkotásra is méltán büszke lehet. Ennek a parknak legmegkapóbb részlete a vizesés s az ennek mentében a szirteken s a dús vízü patak partján megtelepített buja növényzet.

A vizesés a magas domb tetején a természetesen elhelyezett sziklák üregeiből mint hatalmas forrás ered s az óriási mennyiségű víz a mesterileg utánzott sziklás zuhatagokkal és sellőkkel változatossá tett hosszú mederben, a tarpataki vizesés medrére

emlékeztetve, zúgva esik le a sziklával s gazdag növényzettel övezett tóba.

A park többi részlete is főképp a hegységi flórát tünteti fel s az erdő- és pászitos részek mesésen gondozott utjain sétálva, azt képzeljük, hogy nem Berlin utczái tömkelegébe ékelt s művésziileg megteremtett oázisban vagyunk, hanem valamely havasalji, dús vizű s buja növényzettel megáldott erdőrészben létesített klimatikus üdülőhelyen.

Itt is arra a meggyőződésre jutottunk, hogy az ilyen üdülőhelyek létesítéséhez nem elegendők a szükséges anyagi eszközök, hanem kell, hogy a természet különböző alkotásait, a természet iránti szeretet érzésétől áthatott tanulmányozás alapján alaposan megismerjük.

A wieni tudományegyetem botanikus kertjében alaposan szemügyre vettük az ujonnan létesített „Alpinetum“-csoportot, melyet a dahlemi Alpinetum-sorozat egyik kiszakított részlete gyanánt tekinthetünk. Itt is ugyanazok az elvek érvényesültek, mint a dahlemi csoportok alakításánál, csak hogy a kivitel olyan kis méretekben történt, hogy ez az egyetlen kis csoport korántsem gyakorolhatja a szemlélőre azt a hatást, mint a dahlemi.

Programmunkhoz képest Wienből kiindulva, két napot igénybe vett havasi kirándulásunkon megnéztük a „Raxalpe“ havasi növény-, illetőleg kísérleti kertjét is. Csinos, kicsiny, alig $\frac{1}{4}$ -holdas kert, melyet a havasi legelő egyik szelid lejtőjü részén, a sűrűn s változatosan a föld színe fölé emelkedő és részben szabaddá tett sziklák között létesítettek. Célja a más havasi tájakról idehozott ritkább havasi növények magatartásának közvetlen tanulmányozását lehetségessé tenni. Megtelepítésük rendkívül fáradsággal, gondos körültekintéssel s bámulatos leleményességgel történt. A részben szabaddá tett sziklák üregeit, kisebb-nagyobb repedéseit kitöltötték havasi televénydús földdel s abba ültették a különféle havasi növényeket úgy, ahogy ezt sajátos természetük megkívánta. A sablonos elhelyezést, csoportosítást elkerülhetővé tették a természetes előfordulásukban meghagyott szikladarabok, melyek helyenként hosszabb-rövidebb, egyenes vagy görbe vonalakban húzódó éles tarajokká egyesültek, majd felületükön esőtől kivájt vályu- vagy gödörszerű mélyedésekkel bíró, változatos alaku kőtuskókat alkotnak. Ez teszi természetessé és sajátosra a rajtok megtelepített s igen ritka

fajokkal is képviselt havasi növények szép gyűjteményét. *Az itt szerzett tapasztalatokból is sokat értékesíthetünk hazai havasi növénykertünk tervezett létesítésénél.*

Külföldi tanulmányutunk befejezése után Tátralomniczra utaztunk a tervezett havasi növénykert helyének kiválasztása, terep- és termőhelyi viszonyainak tanulmányozása végett. Teljesen megfelelő terület gyanánt kínálkozik a báró Liphay-sétány melletti tó bevonásával a közvetlen a tó fölött lévő lejtős terület s a tőle jobbra fekvő, elég bő vizü patakkal átszelt földrészlet.

A tó szélén s annak lejtős partján, valamint az említett patak mentében természetes csoportosítással nagyon tetszetősen lehetne elhelyezni a Magas-Tátra vízi- és vízmenti növényeit, a tó háttérében pedig rendkívüli hatást keltő csoportosítással volnának elhelyezhetők a Magas-Tátra nevezetesebb hegycsoportjainak megfelelő kisebbitéssel összeállított, lehetőleg hű utánzatai, amelyekben a Tátrát jellegző flórát impozáns módon lehetne bemutatni. A részünkről kijelölt területen a magasra növények is (lucz-, jegenye-, vörös-, havasifenyő stb.) akadály nélkül úgy volnának megtelepíthetők, hogy helyben maradhatnának akkor is, ha nagyobb kort s ezzel együtt nagyobb magasságot is érnek el, mert a sziklás csoportoktól oly távolságban volnának elhelyezhetők, amelyben a csoportok növényeire káros hatást nem gyakorolhatnának s a kedvező összbnyomást egyáltalában nem zavarnák.

A báró Liphay-sétány felől az ezen elvek alapján létesített havasi növénykert a közönségnek oly látványosságot nyújtana, mely a maga nemében páratlan volna, mert a Magas-Tátrát nevezetesebb csucsával, a maga jellegzetes alakjával természetes miniatűr domborzati képben mutatná be a rajta megfelelő, természetű elhelyezéssel tenyésző, fajokban gazdag havasi flórával.

A terv keresztülvitelével a nyaraló *laikus* közönségre is vonzó, gyönyörködtető hatást keltene az Alpinetum, de a szakember is megtalálná benne tanulmánya tárgyát.

A tervet a központi erdészeti kísérleti állomáson „dombormű” alakjában is elkészítettük s illetékes helyen bemutattuk.

Ezek után a kérdés csak az lehet, vajjon földmivvelésügyünk új minisztere rokonszenvez-e nagynevű elődjének szóban levő eszméjével s szükségesnek tartja-e annak megvalósítását?

A mesterséges erdősítés, különösen a luczvetés és a természet.

Irta: *Béky Albert.*

Évezredek óta végzi a természet az ember szeme előtt erdősítő munkáját s még mostanáig mindig jobban tudja nálunknál. Igyekszünk, iparkodunk ellesni vélt titkait, de talán éppen azért, mert mindenütt valami rejtelmes dolgot sejtünk, nem vesszük észre a nyíltan elénk táruló igazságokat.

Mint sokunkat, engem is gondolkodóba ejtett már jó régen az a tapasztalás, hogy a természetes uton elvetődött magból, ha egyszer kikelt s földbe eresztette gyökerét a csemete, az az időjárás viszontagságainak (hőség, szárazság, fagy, szél stb.) hatása alatt kevésbé pusztul el, mint a mesterségesen ültetett s még inkább a vetésből kelt csemete.

Első tekintetre azt hiszi az ember, hogy a csemetében van a különbség, amennyiben a természete edzettebb, mint a miénk s jobban van ellátva azokkal a fegyverekkel, melyekkel a megélésért küzdenie kell; ennek azonban teljesen ellene mond a mesterséges vetés, mert hiszen ebből szintén ott helyt az erdőben kél ki a csemete s mégis vész, pusztul, holott közvetlen közelében vidoran szaporodik és nő a természet gyermeke. Hogy maga a természet csemetéje nem különb, mint az emberé, bizonyítja az is, hogy ha magvetésből kiszedett csemetét ültetünk, az sikerben s gyarapodásban általában mögötte marad a csemetekertinek s közönségesen sem tartjuk olyan ültető-anyagnak, mint utóbbi.

Amennyire az én tapasztalatom terjed, annak alapján meg vagyok róla győződve, hogy a természet nem erdősít jobb csemetével mint mi s így sikere nem is ezen fordul meg, hanem azon, hogy neveltjeit a mieinkénél kedvezőbb körülmények közé helyezi.

Lássuk előbb: mit teszünk mi a mi csemeténkkel? Fölteszem, hogy mindent a legjobban végezzük: a jól nevelt, erőteljes duzzadó csemetét kifogástalanul emeljük ki a földből s ügyelve, hogy nap se süsse, szél se érje, jó földbe, jól munkált fészekbe gondosan elültetjük. A csemete megfogamzik s növekvésnek indul. Időközben a fészek talajának felszine kiszárad, a talajnak a munkával meg-

bolygatott hajcsövessége a felszínig helyreáll s szárad ki a föld egymásután. A víz fokozatos elvesztésével a talaj állapota, szerkezete is lényegesen megváltozik. Elveszti porhanyósságát, össztömörül; kiszorul belőle a levegő szükséges mennyisége s ennek és a víznek megfogyatkozása miatt csak tespednek benne azok a fizikai és vegyi folyamatok, amelyeknek folyománya a növények jó táplálkozása, gyarapodása.

Ha közben eső esik is, ami az elvesztett vizet pótolja, az nem javítja meg kellőleg a helyzetet, sőt esetleg még rosszabbá teszi azzal, hogy a felszínen képződött sár még jobban elzárja a levegő behatolásának útját.

Ez a vázlatosan ecsetelt állapot az időjárás milyensége szerint előbb vagy utóbb, de bekövetkezik minden csemetefészekben s aszerint, amint televényes és homokos vagy inkább ezekben szűkölködő a talaj, kisebb vagy nagyobb mértékben. A talajnak ebben az állapotában hiányos a csemete táplálkozása; ehhez mért az ereje és életképessége is s nem nehéz elgondolni, hogy ha nagyobb veszély támadja meg, nem tud ellenállani s elvész.

De hát milyen is legyen annak a fészeknek a talaja, hogy csemetéink benne hiányt ne szenvedjenek? Az okszerű talajmivelés ezzel az egy szóval felel reá, hogy *beéredett*, ami alatt a talajnak olyan állapotát értjük, amelynél annak részei egymáshoz simulva, szervesnek mondható összefüggésben vannak egymással s elegendő víz, levegő és melegség jelenlétében erélyesen történnek meg benne azok a fizikai és vegyi folyamatok, amelyekkel a tápláléknak a talajban való előkészítése és abból való felvétele jár.

Sok feltételhez fűződik a talaj beéredett állapotának létrejötte és fenmaradása. A frissen (az éppen) megmunkált föld nem ilyen, mert ott a talajrészecskék összefüggése meg van bolygatva s időnek kell eltelni, míg a megüledés folytán a szükséges kapcsolat helyreáll. Másrészt a kellőnél jobban összetömörült, tömötté, keménynyé vált talaj szintén nem lehet beéredett, mert itt meg a levegő kellő mennyisége s többnyire már a szükséges víz is hiányzik. Első feltétele tehát a beéredésnek a talaj porhanyós, morzsalékos szerkezete; másik, hogy ne legyen televényben szegény s harmadik a kellő víztartalom. Ezek mellett a levegő és melegség akadálytalanul rendelkezésre áll.

A régebbi talajmivelés a földnek tápanyagokkal (trágyával) való ellátását döntő fontosságúnak tartotta. Az újabb vizsgáladások és kísérletek azonban — főleg mióta a vegyi folyamatoknál és nitrogényültésnél a talajbaktériumoknak mind több és több szerepet juttatnak — a talaj kedvező állapotának szükségességét előbbivel egyenlő jelentőségüvé emelték.

Erdősítésről lévén szó, talajunk általában olyan, hogy trágyázásra nem szorul; a szükséges televénytartalma megvan, sőt éppen mi erdészek még a vízhiány (szárazság) miatt is csak kivételes esetekben panaszkodhatunk (de mint látni fogjuk, ez is inkább bennünket terhel) úgy, hogy a mi teendőink az elültetett vagy vetett csemete talajával szemben csupán arra szoritkozík, hogy annak porhanyós szerkezetét iparkodjunk létrehozni és fentartani.

A magára hagyott talaj porhanyós állapotából nem a laza, hanem a tömődött felé, azzá romlik el; feladatunk tehát a lazítás (kapálás) volna, ez azonban csak nagyon kifejlett gazdaságban lehet módunkban. Ugy látszik mintha ezekután tehetetlenül állnánk, de nem vagyunk így, mert a természet gondoskodott róla, hogy *a talaj beérédeése magától is bekövetkezzék és állandóan fenmaradjon akkor, ha azt valamiféle elhalt növényi anyag takarja be*. Így érleli be és tartja beéredetten az erdő alomjával évezredek óta szemünk láttára talaját s mi ahelyett, hogy utána indulnánk, megfosztjuk csemeténk fészékének földjét gyámolától (mintha csak az élő testről huznánk le a bőrt) s a kultúra félig végzett munkájával — mert aztán a talajt tovább nem gondozzuk — azt hisszük, hogy megtettünk mindent, ami tőlünk telhet.

Szerintem itt rejlik az ember és a természet erdősítő munkája közötti különbség. Nézzük csak meg kint a valóságban az erdő alomtakarója alatt levő földet; botunkat jó beleszurhatjuk, olyan porhanyó s kezünkben lágyan omlík széjjel, míg a csemetefészek pusztá földje többnyire vagy sáros, vagy kemény.

De nemcsak az elhalt növényi anyagok alatt érik be és marad ilyen a talaj, hanem *némely* élő növény mérsékelt árnyéka alatt is, amiről vágásainkban satát kezünkkel győződhetünk meg, ahol a gyomok alatt porhanyó, üde földet találunk, a pusztá fészek pedig (ha t. i. nem terjed ki erre is a gyomok mérsékelt, jótékony árnyékolása) sivár, kemény. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy

a gyomok között jobb a csemetének, mint magában, mert itt már más tényező: a napfény is közbejátszik. Az azonban bizonyos, hogy jobban tenyészik a csemete beéredett talajon a gyomok mérsékelt árnyékában (s utóbbiból a kellőnél többet is szivesebben lát), mint hogy a napfény teljes élvezete mellett elrontott (nem beéredett vagy már ezt az állapotot elvesztett) földben sóvárogon táplálék után.

A gyomoknak az erdőben, az erdő talaját illető szerepében sokakat félrevezet az a kísérletileg történt megállapodás, hogy a gyommal fedett talaj több vizet párologtat el, mint a csupasz (amelylyel egy sorba ne állítsuk az előbbieket szerint betakart földet, ahol a takaró legjobb gátja a párolgásnak). Hiszen ha kizárólag azon fordulna meg a növénytenyészet, hogy mennyi vizet tartalmaz a talaj, akkor talán csupán erre helyeznénk a súlyt, de mivel a kísérlet azt is bebizonyította, hogy ugyan több a víz a pusztai talajban annak egész termőrétegét tekintve, de az a több az alsóbb rétegben van, míg a gyommal fedettben ami van, inkább a felszín közelében van, ahol érvényesülhet; továbbá mert a jó tenyészethez a talaj beéredett állapota elengedhetlen követelmény, amit pedig csupasz talaj kizár s végül mert sok idej gyomfélérről be kezd bizonyosodni, hogy a talaj részére a levegőből nitrogént gyűjt, de ha nem gyűjt is, elhalván, gyarapítja a televényt s az elhalt növényi talajtakarót: nem szabad a vizpárologtatásért egyszerűen pálczát törnünk a gyomok felett s az erdőtenyészet ellenségeiül tekintenünk. Pártjára álltam már máskor is a gyomoknak s most is azt mondom, hogy gyomja válogatja az elbánást s hogy az erdő talajának jobb ha gyom takarja, mint ha csupasz volna s a csemetének is jobb a legtöbb gyom közt (ha le nem teperi), mint a meztelen földben.

Visszatérve a csemetefészkekhez, most már nincs róla sok mondanivalóm. A jó csemetét ültessük el fészkebe úgy, mint eddig (felteszem, hogy hiba nélkül történt) s *végezetül takarjuk be a fészek talaját úgy két-három ujjnyi vastagon valamiféle elhalt növényi anyaggal*, elsősorban mindig azzal, ami éppen kezünk ügyében van, mint fű, vagy lomhalom, apró fahulladék (nagyobb vékony fadarabok és kéreg is jobb mint semmi), tépett fű, vagy gyom, gyökérrel felfelé fordított moha, gyep, hanga

áfonya stb., a szél által elmozditható anyagokat fadarabbal, kővel lenyomtatván.

Régebben egyidőben — amint emlékszem — sokat vitatkoztak a dombos és gödrös ültetésről, hogy melyik a jobb. A csupasz talaju gödör majdnem hogy leverten került ki a vitából a fertiek szerint betakart dombbal szemben, ahol a beéredett talajban s a takaró által védett üdeségben jó helyzetben van a csemete, míg a meztelen gödör, száraz, kemény talajában bizony sokszor csak tengődik. A betakart talaju gödör, az már egészen más.

Mint már említettem, a talaj kiszáradása ellen is megbecsülhetetlen eszköz annak betakarása, aminek magyarázata az, hogy a hajcsövességet nem engedi a felszínig jutni, s minthogy e hatása állandó, de meg emellett a talajra egyéb jótékony befolyást is gyakorol, szerintem még többet ér, mintha a csemetefészek földjét rendszeres mivelés (kapálás) alatt tartanánk, nem is tekintve, hogy ennél sokkal olcsóbb.

A kapálás ellen és a betakarás mellett szól a következő tapasztalatom is. Számtalanszor láttam már, hogy az ültetett, de még a vetésből kelt csemete is szépen kiállja az első év minden viszontagságát; nem teszi tönkre se hőség, se szárazság. De jön az ébresztő tavasz, s csemeténk a fagy által kihuzva, életrekelés helyett elszárad. Itteni magas hegységi ültetéseinknek nem is annyira az első év, mint a második év tavasza a tűzpróbája, amelyet ha átéltek, már csaknem biztosítva van fenmaradásuk.

A fagy által való kihuzásról tudjuk, hogy annak elősegítője a laza, vagy porhanyós talaj, míg a kemény gátolja. Annyira a köztudatban van ez, hogy pl. csemetekertben ősszel már nem is igen szoktunk gyomlálni és kapálni, hogy a lazítással a kihuzás veszélyét elő ne mozdítsuk.

Az erdőbe ültetett csemeténél ugyanaz az eset s ezért hátrányos a kapa munkája a betakarással szemben, mely utóbb azáltal, hogy ruházatként a talaj hőmérsékletének a levegőével való könnyű ingadozását megakadályozza, a kihuzás veszélyét csaknem teljesen megszünteti. Nem emlékezem, hogy valamikor fagy által kihuzott magakelt csemetét láttam volna (bár bizonyosan van ilyen is), de nem is lehet rá sok alkalom, mert a természet betakart talajjal működik.

A csupasz és betakart fészek szembeállítására van még egy említésre érdemes okom (amiről e lapok 1900. évi I. füzetében a csemetekerti csemetéket illetőleg már szoltam is) s ez az, hogy a puszta fészek földjét a nyári záporok fölverik a csemetére, ami kivált apró fenyőknél ujjnyi vastagságu rétegben is felhalmozódik (megfogja a fű) s valósággal megfullasztja azokat. Ez ellen egyedüli orvosság a fészek betakarása.

Csemetekertünkre általánosságban már meglehetősen gondot fordítunk. Ültetéseinket igyekszünk a gyom és gyomfák ellen megvédeni, sőt még a fagy által kihuzott csemetéinket is visszahelyezhetjük (ha megtépázott gyökérrel is), *töltsük ki az erdőművelésünkben meglevő, tárgyalt hézagot is s takarjuk be az ültetővagy vetőfészkek talaját.*

Számos éven át tett megfigyelésem, tanulmányozásom vezetett a *luczfenyővetésnek* elmondandó módjára is, amely iránt az érdeklődés mind tágabb körű lévén, elérkezettnek látom a nyilvánosság elé tárását, előre kijelentvén, hogyha ültethetünk, akkor ne vessünk s utóbbit csak mint bizonyos körülmények között helyénvaló módot alkalmazzuk, egyszermind olyannak tekintvén, amely az ültetésnél nagyobb körültekintést, szakértelmet és gondosságot kíván annál is inkább, mert a vetésből keletkezett zsenge erdősitést jobban és tovább kell figyelemmel kísérnünk, mint az ültetést.

A megirtak után tudhatjuk, hogy a közönséges módon előkészített s csupaszon hagyott fészkekben eredményesen nem vetethetünk. Próbáltuk mi is így; kikelt a mag jól, de a puszta fészkekben részint kiszáradt, részint a felverődött sártól megfulladt a csemete s amelyik meg is küzdött valahogyan a sok bajjal, azzal leszámolt a második év tavaszának fagya (kihuzta), úgy hogy több holdnyi vetésből alig maradt mutatónak.

E tapasztalat után először arra gondoltam, hogy vetés után betakarjuk a fészket úgy, mint az ültetésnél, de számot vetve azzal, hogy a vékony takaró úgy sem nyújt elég védelmet, vastag alatt meg a kikelés nem lesz jó, ezt meg sem próbáltuk, hanem olyan módon végeztettem a munkát; *amelylyel a talajt nem fosztjuk meg meglevő természetes takarójától, csak éppen akkora pásztáckán (résen, léken), hogy a magot a földbe tudjuk juttatni.* Csak léket ütve a talajtakarón, magát a vetési módot *lékvetésnek* hívom.

A munkát kézzel és fakéssel (acélkés természetesen jobb, de drágább) eszközöljük, úgy hogy arasznyi hosszú és két-három ujjnyi széles helyen leveszszük a talajtakarót addig, ahol már a televényes földet megtaláljuk. Ezt a földet úgy 4—6 centiméter mélyen megporhanyítjuk, összekeverjük s elvéve belőle magtakarásra valót, elegyengetve lenyomkodjuk; rávetjük egymástól úgy két centiméterre a magot, ezt benyomkodjuk a földbe s betakarjuk a félretett földdel. Ha van a kezünk ügyében fűalom, javára válik a munkának, ha a földtakarót kissé vékonyabbra veszzük s erre egy félczentiméteres fűréteget szórunk. Helyén van ez kiváltképen ott, ahol a léket helyzeténél fogva tuskó, dőlt fa stb. nem védi a nap és szél ellen.

Vetésre a napsütésnek és sorvasztó szélnek kevésbé kitett, még be nem gyomosodott friss vágásokat szemelhetjük ki elsősorban. Lékek helyéül — miként az ültetőfészkeknél már országsszerte szokás — tuskók, kövek, fagyökerek, dőlt fák, gallyrakások stb. árnyékos oldalát keressük ki s csak ilyen hiányában készítsünk léket szabad helyre.

A fenti módon egy lékbe 20—30 szem mag kerül s így 1000 lékre (1 kg = 150.000 szem) 0.14—0.20 kilogramm luczmagot számítunk.

Az előadottak szem előtt tartásával végzett luczfenyővetésünk van a gotuli erdőgondnokságban majdnem 200 holdon, aminek jó része most már mint hároméves fiatalos az eljárás helyességének bizonyítékául sikerültnek mondható. A csemeték szépen fejlettek; sok közülök egy cseppet sem maradt vissza az ugyanolyan magas fekvésben nevelt csemetekerti mögött.

A keményfaüzletről.

A keményfaüzlet helyzetében legutóbbi jelentésünk óta némi javulás állt be. A tölgyfűrészáru iránti kereslet most már valamivel élénkebb s az elérhető árak is kedvezőbbek noha a tölgyfaüzlet jövedelmezősége még mindig minimális.

A frizüzletben az élénképítési tevékenység folytán a szükséglet jelentékenyen emelkedett; az a vállalat, amely két évvel ezelőtt öt

év tartamára összevásárolta a számbavehető friztermelők egész termelését, sikeresen és nyereséggel ad tul a köbméterenként mintegy 100 K-ért vásárolt frizeken. A folyó üzletév kedvező s az építésnek a közel jövőben való nagymérvű megcsappanásától nem kell tartani s így a frizület, mely két évvel ezelőtt súlyos válság nyomása alatt állott, most ismét a rendes mederbe terelődik.

A *talpfapiaczon* minden csendes; úgy hirlük, hogy a Máv.-nak még három esztendőre való talpfakészlete van s így hamarosan nem fog versenytárgyalást kitüzni. Sőt azt a hirt is kolportálják, hogy a Máv. maga akar nagymennyiségű talpfát eladni, mert szükséglet híján a talpfa az állomásokon rothad. Ezek a hírek kétségtelenül tulzottak, annyi azonban tény, hogy a talpfaüzlet konjunkturájának a közel jövőben való javulására alig van kilátás. Az érdekelt talpfatermelők mindenféle lehetséges és lehetetlen módozatot eszeltek ki a talpfaüzlet fellendítése érdekében; ezek között figyelmet érdemel az a terv, hogy a Máv. bontsa fel az Eissler-céggel kötött szerződést, mert ez az oka az egész magyar talpfatermelés siralmas helyzetének, mert a Máv. ennél cégnél kötötte le 10 év tartamára talpfaszükségletének jelentékeny részét, évi 400.000 darabot. Természetesen az Eissler-cég, mely drágán jutott a neki milliókat jelentő talpfaszereződéshez, anyagi kártalanítás nélkül a szerződés felbontásába nem menne bele. Azt indítványozzák az érdekelt talpfatermelők, hogy a Máv. megfelelő kártalanítást ajánljon fel az Eissler-cégnek s azután irjon ki újabb versenytárgyalást. Miután talpfaárak az Eissler-féle szerződés megkötése óta mintegy 40%-kal hanyatlottak, a Máv. most olcsó árban fedezhetné szükségletét, hogy nemcsak az Eissleréknak adott kártalanítás telne belőle, hanem a Máv. egyrészt még nagy megtakarítást érne el s a fatermelők megszabadulnának az Eissler-cégtől, melynek egytől-egyig most teljesen ki vannak szolgáltatva. Biztosra vehető, hogy a Máv. most darabonként 1.50 koronával olcsóbban szerezhetné be a talpfát, mint amennyit a fentnevezett bécsi cégnek fizet, ez 4 millió talpfánál 6 millió K megtakarítást jelent. Kivánatos volna, hogy az illetékes körök e tervvel foglalkozzanak, mert ily módon a talpfaüzlet helyzete a kincstár megterhelése nélkül szanálható volna, ami a kincstárnak is érdekében áll, mert a legutóbbi talpfaversenytárgyalás

megsemmisítése óta a kincstári tölgyobjektumok, melyek csak talpfakészítésre alkalmasak, abszolúte eladhatatlanok.

A *kádárfaüzletben* némi élénkség észlelhető, különösen a nagyobb méretű áru iránt mutatkozik érdeklődés s az elérhető árak elég kedvezők. A kádárfakivitel egyre veszít jelentőségéből.

Párisi áruban és tüköráruban számbavehető versenytársaink nincsenek s így a szükséglet növekedésével jobb árukat is sikerült termelőinknek elérni.

Tölgyhosszfa a waggon- és hajógyártás részéről elég élénk keresletnek örvend, az amerikai és egyre fokozódó orosz verseny olytán az árak nyomottak. Francia dongákban alig fordulnak elő üzletkötések; Franciaországban teljesen elvesztettük lábunk alól a talajt, mert a drága magyar, illetve szlavoniai dongát csak ott alkalmazzák, ahol kiváló finom borok konzerválásáról van szó. A csekélyebb értékű bort amerikai, orosz és japán fából készült hordókban helyezik el; újabban kísérleteket tettek olasz gesztenyefadongákkal is, ezek azonban nem bizonyultak alkalmasnak.

A bükkfaüzletben még egyre tart a pangás, mely a tultermelés következménye. Ami szükséglet mutatkozik, azt a nagy bükkfaipari vállalatok olcsó ajánlatokkal fedezik, a kisebb termelők egy része legczélszerűbbnek találta az üzem nagyfoku korlátozását, többen annak teljes beszüntetését. Ez uton a termelés lassanként csökken, a kereslet pedig emelkedőben van s így a bükkfaüzletben nem-sokára ismét élénk tevékenység lesz észlelhető.

Fűrészáru csak olcsóbb árak mellett helyezhető el nagyobb tételekben; frizek kereslete kielégítő, mindazonáltal a bükkfaárak általános hanyatlása folytán a frízárak köbméterenként 3–4 koronával hanyatlottak. Talpfákat most semmi áron sem lehet értékesíteni, míg a bükkfadongák a német, belga, hollandi vegyi és zsirgyárak részéről élénk kereslet tárgya.

A *tűzifaüzletnek* már évtizedek óta nem volt oly rossz tele, mint az idén. Az enyhe időjárás folytán a kereslet minimális, a készletek azonban rendkívül nagyok s milliókra megy a tűzifa-termelő vállalatok vesztesége, mert a vevők az áru átvételét mindenféle módon megtagadni igyekeznek. Az eladási árak alacsonyak s a folyton emelkedő termelési költségekkel egyáltalában nem állanak arányban. A rossz üzletmeneten a biharmegyei tűzifatermelők

kartelje sem tud lendíteni, csak az árak nagyobb mérvű hanyatlását képes megakadályozni.

Kőriscában az angol és francia automobil- és repülőgépipar fellendülése folytán elég nagy forgalom van, különösen a szívós fáért engedélyeznek jó árakat. A butorgyártáshoz használható puha fáért csak alacsonyabb árakat engedélyeznek.

A jávorfa-butor már divatját multa, csak a hangszergyártás vásárol kisebb tételeket.

A nagykereskedelemben érvényes keményfaárak a következők:

	Keményfaárak.	K per m ³	
Szlavoniai tölgyhosszfa	-----	115—125	} ab rakodóállomás
" furn rrönkök	-----	150—160	
" boule-ok	-----	155—175	
magyar "	-----	115—120	
szlav. tölgyfriz, széles	-----	105—115	
" " keskeny	-----	95—100	
magyar " széles	-----	90—95	
" " keskeny	-----	85—90	
szlavoniai tölgyfarönkök I. oszt.	-----	80—100	
magyar " I. "	-----	50—70	
kádárfa lajstrom szerint	-----	2 $\frac{1}{3}$ 6 per akó	} ab Fiume
kőriscfarönkök I. oszt.	-----	50—60	
" fűrészáru I. oszt.	-----	90—95	
jávorfarönkök I. oszt	-----	50—60	
Quartier I. oszt.	-----	180—210	
" II. "	-----	140—160	
párisi áru I. oszt.	-----	145—150	
" " II. "	-----	120—130	
hordódonga 1000 db 36/1 4 - 6 Monte	-----	600—650	
bükkfaanyag, gőzölt	-----	50—55	
bükk-frizek, szélesek	-----	45—50	
" " keskenyek	-----	40—45	
Tüzifa.			
Cser- és bükkhasáb	-----	165—170	
Cser- és bükkdorong	-----	150	

Fr. L.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

I.

HIRDETMÉNY

a tavaszi erdészeti államvizsga tárgyában.

15414/I/A/3. szám. — A folyó évi tavaszi erdészeti államvizsga május hó 2-án és az erre következő napokon fog a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartatni.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

II.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY

(elvesztett erdőőri szakvizsgai bizonyítványról).

Közhirre teszem, hogy a bácsbodrogvármegyei Apatin községi születésű *Simonyi József* részére 1897. évi október hó 18. napján 200. szám alatt az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány elveszvéen, ahelyett nevezett részére 1910. évi 132. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másolat adott ki.

Szeged, 1910. évi márczius hó 31-én.

Pitroff s. k.

kir. erdőfelügyelő,

III.

MEHÉSZETI TANFOLYAMOK A GÖDÖLLŐI ÁLLAM MÉHÉSZETI GAZDASÁGBAN.

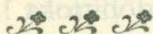
A német, osztrák és magyar méhészek 55-ik vándorgyűlése és az ezzel kapcsolatos méhészeti kiállítás a földművelésügyi kormánynak a németországi Weissenfelsben múlt évben megtartott 54-ik vándorgyűlésén eszközölt és elfogadott meghívása folytán a folyó év augusztus havában Budapesten fog megtartatni. Mint-hogy ezen kiállítás nemcsak az intézet személyzetét, de felszereléseit is igénybe fogja venni s mivel ezenfelül a vándorgyűlés ideje alatt a gödöllői méhészgazdaságba tanulmányi kirándulás is fog rendeztetni, a máris meginduló előmunkálatokra való tekintettel a gazdaság tanfolyamai közül a folyó évben csupán a föld-

mivesgazdák és az állatorvostanhallgatók tanfolyama lesz megtartható, míg az erdőőrök, lelkészek, néptanítók és a nők tanfolyamainak Gödöllőn való megtartásától az intézet a folyó év nyarán eltekinteni kénytelen.

Ezen elmaradó tanfolyamoknak máshol leendő pótlása iránt később fog intézkedés tétetni.

Budapest, 1910. évi márczius hó 22 én.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

A turini nemzetközi kiállítás (1911) magyar osztályának mezőgazdasági és erdészeti bizottsága *Szilassy Zoltán* elnöklete alatt folyó hó 8-án alakult meg. Az erdészet részéről *Tomcsányi Gyula* miniszteri tanácsos, *Téglás Károly* m. kir. főerdőtanácsos és *Bund Károly* egyesületi titkár vettek részt az ülésen. A *Krolopp* Hugó gazdasági akadémiai tanár által készített program szerint az *erdészet és vadászat* mint XII. csoport illeszkedik a mezőgazdasági csoporthoz.

A rendelkezésre álló hely csekély volta miatt csak dióhéjban lesz lehetséges a hazai erdőgazdaság kiállításának rendezése, amely-nél a főszűly fakereskedelmünk és faiparunk árucikkeinek bemutatására lesz fektetendő, amennyiben ez hozzájárulhat azon elég élénk kereskedelmi összeköttetéseink gyámolításához, amelyek a faforgalom terén Olaszország és hazánk között fennállanak és különös jelentőséggel bírnak, amióta a német fapiaczon az orosz fa mindinkább erősödő versenyre kel erdei terményeinkkel. Szóval a kiállítástól várható gyakorlati eredmények elérésére kell törekednünk, a reprezentatív és dekoratív szempontok másodrendűek.

Az erdészeti és vadászati csoport biztosául *Földi János* m. kir. főerdőtanácsos választatott.

A fahajlítás felfedezése óta most mult el a 100-ik esztendő. *Fink* Menyhért bregenzi kocsigyártó volt az első, akinek a keréktalpat egy darabból sikerült előállítani. Fink a fát hosszabb ideig vízben áztatta és azután annak a kívánt formát megadta. Fink

tehát alapvetője volt a hajlitott fabutorgyártásnak, melynek hazánk exportjában jelentékeny szerepe van, mely sok ezer munkáskezet foglalkoztat és amely nagyrészen hozzájárult ahhoz, hogy bükkfaállományunk jobb értékesítése lehetővé váljék, amennyiben a hajlitott fabutorgyártás majdnem kizárólag bükkfát dolgoz fel.

(Fr. L.)

Oroszország erdőgazdasága. Ami az erdőbirtokot illeti, Oroszország a világ összes államai között az első helyet foglalja el, amennyiben erdőterülete mintegy 600 millió hektárt tesz. A csári koronauradalomnak erdőbirtoka 140 millió hektárnál nagyobb, melyből 90 millió hektár az európai Oroszországban van. Ezen rengeteg erdőterületből csak 16,000.000 hektár áll rendszeres kezelés alatt. A gondozatlan erdők különösen az öt északi kormányzóság területén találhatók, ahol hivatalos adatok szerint az erdőterületnek csak 5% áll kezelés alatt, míg 65%-a az erdőbirtoknak még felmérve sincsen. A többi kormányzóság területén a kezelés alatt nem álló erdőterületek az összerdőterületnek mintegy 21%-át teszik, de ez csak átlagszám, mert például a Kaukasusban csak az egész erdőterület 9%-a, Szibériában pedig még ennél is kevesebb áll rendszeres kezelés alatt. Magántulajdont képező 40 millió hektár erdő áll kezelés alatt.

A koronauradalmi erdők évente 50—60 millió köbméter fát szolgáltatnak: ezen erdők jövedelme

1903-ban...	63	millió rubel
1904-ben...	60·4	" "
1905-ben...	53·1	" "
1906-ban...	58·1	" "
1907-ben...	59·1	" "

1907 óta az orosz erdőgazdaság föllandult, amennyiben az orosz fa nemcsak Európában, hanem a tengerentuli államokban is tért hódít. Az oroszországi fakivitel állandóan emelkedik. Az exportált fa mennyisége:

1907-ben	306	millió pud
1908-ban	335	" "
1909-ben	380	" "

Az exportált fa értéke 1907-ben 95 millió, 1908-ban 98 millió és 1909-ben 110 millió rubelt tesz. Oroszország legnagyobb vevői

Anglia és Németország, mely államok 1909-ben 80 millió rubel értékű orosz fát importáltak, Hollandia 10 millió, Franciaország 5 millió, Belgium 4 millió rubel orosz fát fogyasztott 1909-ben. Az exportált fa jelentéktelen része ismét visszakerül az országba cellulóze és papírfapép alakjában. Oroszországban 10 cellulózegyár, 50 fapép- és 150 papírgyár működik.

A kitermelésre alkalmas erdők száma egyre fogy, amiben nagy része van annak a körülménynek, hogy a legtöbb orosz vasut fával tüzel és így a vasutak mentén levő erdők faállományát mint tüzfát dolgozzák fel, bármily értékes legyen az. Így sok helyen a vasutaktól 100 kilométernyi távolságra teljesen elfogyott a fa, ott, ahol 10—15 évvel ezelőtt még őserdők voltak.

Az orosz kormánynak erélyes intézkedésekhez kell nyulnia, hacsak nem akarja, hogy Oroszország rengeteg erdőállománya mellett a behozatalra legyen utalva, ami a most folyó rablógazdálkodás mellett nemsokára fog bekövetkezni. (Fr. L.)

Nagy erdőtűz pusztította el az ausztráliai Viktoria állam erdőségeinek nagy részét. A tűznek sok ezer hektárnyi erdőterület esett áldozatul s a telepések sok évi munkájának gyümölcse rövid idő alatt elpusztult; a tüzet egy földműves gondatlansága okozta aki az erdőben pipára gyújtott s a még égő gyufát eldobta.

(Fr. L.)

Hibakiigazítás. Az ezen közlöny f. évi V. sz. füzetében, megjelent „Stereofotogrammetria“ című értekezésében, a 217. oldalon, ez utóbbinak felülről számított hatodik sorában a következő hiba áll:

$$b_s = r \cdot \sin \sigma = \frac{r}{\cos \sigma}$$

melyet helyreigazítandó, jegyzem a következőket, hogy:

$$b_s = r \cdot \sin \sigma = r \cdot \cos (90^\circ - \sigma),$$

ebből

$$\frac{1}{b_s} = \frac{1}{r \cdot \sin \sigma} = \frac{1}{r \cdot \cos (90^\circ - \sigma)}$$

kell, hogy legyen.

Ez okon az említett 217. oldalon folytatólag ζ_r kifejezése a következőképpen hangzik:

$$\zeta_r = \frac{a \cdot f}{b_s} = \frac{a \cdot f}{r \cdot \sin \sigma}$$

illetve ennek megfelelőleg a következő sorban:

$$x_1'' - x_2'' = ctang \sigma_r \cdot f - x_2'' = \zeta_r = \frac{a \cdot f}{r \cdot \sin \sigma}$$

Ezen, most kijavított hiba értekezésemnek a többi részét: sem a mondottakat követőleg, sem pedig ezeket megelőzőleg nem érintette. Szabó E.

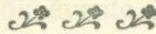
Halálozások. *Barna* György urad. erdőmester, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, f. hó 9-én Budapesten 51 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 12-én volt Keszthelyen.

Darkó Gábor m. kir. főerdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja (Bereczk) márczius hó 24-én életének 45. évében elhunyt. Hült teteme 26-án Nagyajtán helyzetetett örök nyugalomra.

Mezeházi és tvarosnyai *Mezey* Arthur m. kir. segéderdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, Budapesten f. hó 9-én elhunyt.

Utólag értesülünk továbbá, hogy *Hrabovszky* Kelemen m. kir. főerdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja (Nagykanizsa) szintén elhunyt.

Béke hamvaikra!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Molnár* Antal m. kir. segéderdőmérnököt Beregszászról a nagyváradi állami erdőhivatal kerületébe, a belényesi m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Kovács* Aladár m. kir. főerdőmérnököt Gödöllőről a vezetése alatt álló miniszterium erdészeti (I. B.) főosztályához helyezte át.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

A m. kir. földmivelésügyi miniszternek 1910. évi márczius hó 14-én 36219. szám alatt kiadott

rendelete.

(Az eleven hasznos vadnak s a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalombahozatala és szállítása tárgyában.)

A hazai vadtenyésztés érdekében és a hasznos szárnyas vad tojásai mindinkább elharapodzó jogosulatlan elszedésének meggátolása végett az 1879. évi XL. törvényczikk 1. és 16. §-ai alapján rendelem:

1. Élő hasznos vadat, hasznos szárnyas vad tojását szállítani csak engedélylyel szabad.

2. Az engedélyt a m. kir. földmivelésügyi miniszter adja, akihez a kérvényt a törvényhatóság első tisztviselője utján kell benyújtani. A kérvény benyújtása alkalmával hatóságilag igazolandó, hogy folyamodó a vadászati jog tulajdonosa s így az élő hasznos vad befogására, vagy hasznos szárnyas vad tojásainak szedésére jogosult.

Az engedélyt kérő, ha nem tulajdonosa a vadászatnak, igazolni köteles, hogy a vadbefogást, tojásszedést a vadászat tulajdonosa nem tilalmazta.

Az engedély alapján a törvényhatóság első tisztviselője szállítási igazolványt állít ki, mely a szállitmánynyal együtt a vasuti, hajózási, illetve postai felvételi hivatalnak átadandó.

Ha élő hasznos vad, vagy hasznos szárnyas vad tojása ilyen szállítási igazolvány nélkül a vasuti, hajózási, illetve postai felvételi hivatalnál továbbítás végett feladatni szándékoltnék, ily küldemények felvétele megtagadandó s ha mégis tévedésből ilyenek felvették, akkor azok visszatartandók, a községi előljárásnak átadandók s erről a község illetékes elsőfoku rendőri hatósága azonnal, esetleg távirat utján is értesítendő.

3. Aki élő hasznos vadat, vagy hasznos szárnyas vad tojását az 1. pontban meghatározott engedély, illetve igazolvány nélkül szállít, vagy azok jogosult megszerzését igazolni nem tudja, kihágást követ el, s a rendőri büntető hatóságok által 15 napig terjedhető

elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő s nemcsak az eljárási költségben, hanem a vadetelési és kezelési költségeiben is elmarasztalendő.

4. A lefoglalt vad és tojás, amennyiben a károsult vadászattulajdonosnak személyazonossága a lefoglalás alkalmával kétségbevonhatlanul kideríthető, a hozzá távirati úton intézendő felszólításra 24 óra leforgása alatt beérkező válasza alapján rendelkezésére bocsátandó.

Amennyiben a károsult személye, vagy jogosulatlanul megszerzett hasznos vad és hasznos szárnyas vad tojásának származási helye meg nem állapítható, a lefoglalt vad és tojások a lehető legrövidebb idő alatt még a kihágási ítélet hozatala előtt az eljárásra illetékes I. foku rendőrhatóság által elkobzandók és nyilvános árverésen eladandók. Az árverésben csak vadászterület tulajdonosa vagy bérlője, illetve ezeknek meghatalmazottjai vehetnek részt. A kihágást elkövető az árverésen részt nem vehet.

Ha jogosult árverező nem jelentkezik, a vad annak községnek határában, amelyben az lefoglaltatott, kibocsátandó, a tojások pedig haladéktalanul a földmivelésügyi m. kir. minisztérium rendelkezésére bocsátandók, illetőleg a lefoglalt tojások ügyében a földmivelésügyi miniszter rendelkezése távirati úton kérendő.

Az árverésen befolyt összeg az 1901. évi XX. törvénycikk 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó. Ha az árverés, illetve az eleven vadetelési és kezelési költségei a kihágás elkövetőitől nem hajthatók be, azok az árverésen befolyt összegből levonandók.

5. E rendelet az 1903. évi december hó 18-án 105921/1903. szám alatt kelt, a m. kir. belügy-, igazságügy- és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott földmivelésügyi miniszteri rendelet hatályon kívül helyezése mellett 1910. évi április hó 1-én lép életbe.

Budapest, 1910 márczius hó 14-én.

Gróf Serényi s. k.

KERESKEDELEMÜGYI MAGYAR KIRÁLYI MINISZTER ELVI HATÁROZATA.

*Az erdőbirtok tulajdonosa által házilag kezelt és tűzifa-
termelésre szorítóközű üzemben általa alkalmazottak nem
esnek biztosítási kötelezettség alá.)**

(K. M. 7083/1910. szám.) Sz. vármegye alispánjának.

Munkásbiztosítási kihágással vádolt K. B. mint M. K. és társa czég meg-
bizottjának ügyében alispán urnak 1909. évi márczius hó 17-én napján 9365. sz.
a. hozott ítéletét, melylyel a nevezett vádlottat az I. foku iparhatóság ítéletének
megváltoztatásával az 1907. évi XIX. t.-cz. 12. §-ába ütköző kihágásban azért,
mert alkalmazottját a d-i kerületi munkásbiztosító pénztárnál nem jelentette
be, bűnösnek mondja ki, s őt az idézett t.-cz. 187. §-ának a) pontja alapján az
1901. évi XX. t.-cz. 23. § ában meghatározott czélokra fordítandó 5 korona
pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetében 6 órai elzárással bünteti, vádlottnak a
törvényes határidőben beadott felelőbevése következtében felülbírálat alá vettem.

Ennek eredményéhez képest az idézett másodfoku iparhatósági ítéletet meg-
változtatom és az elsőfoku iparhatósági ítéletet az abban felhozott indokoknál
fogva annál is inkább helybenhagyom, mert az iratoknál fekvő községi bizo-
nyítvány tanúsága szerint M. K. és tsa G. községben levő erdőbirtokukat házilag
kezelik, abból csupán tűzifát termelnek és az erdőtalajt kiirtás után gazdasági
termény művelésére óhajtják berendezni.

Erről alispán urat az 1910. évi január hó 21-én 725-1910. sz. alatt kelt
jelentésével fölterjesztett ügyiratok leküldése mellett, megfelelő további eljárás
végett értesitem.

*) A kérdés kriteriuma kétségkívül abban keresendő, hogy a birtokos maga
termelteti a fát. Az, hogy csupán tűzifát termel, műfávalasztékokat nem, közömbös
körülmény, különben a tűzifatermelés valósággal prémiumban részesülne. Szerk.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1910. évi márczius hóban.

A rövidítések magyarázata :

Alapítványi kamat	= ak.	Fából készült cukor és alkohol ...	= Feza.
Alapítványi tőketörlesztés	= att.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly) ...	= H. F.
Altiszti segélyalap	= Asa.	Értekezések az erdőrendezés köréből ...	= Ée.
Átfutó bevétel.....	= áb.	Hirdetési díj az E. L.	= hd.
Bedő Albert alapítvány	= BAa.	Hirdetési díj az „Erdő“-ben	= Ehd.
Bükkützifa romlása stb.....	= Btr.	Időközi kamatok (takarékpénztári) ...	= ik.
Egyéb bevétel	= Egy.	Kedvezményes lapdíj	= kld.
Erdői facsemeték nevelése	= Ecs.	Készpénzalapítvány	= k. a.
Erdészeti építéstan I. rész (középi- téstán) I. kötet	= Eép. I. I.	Külföldi faemek tenyésztése	= Kft.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt. ...	= Eép. I. 2.	Lakbér	= lb.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan)	= Eép. II.	Lapdíj (Erd. Lapok)	= ld.
Erdészeti Géptan	= Egt.	Legelő-erdők (Földes J.)	= FL.
Erdészeti Lapok egyes füzetel.	= EL.	Legelő-erdők berendezése	= M. L.
Erdészeti Növénytan II. rész	= Nvt. II.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	= EOT.
Erdészeti Nyereségszámítástan.....	= Enyt.	Népszerű növénytan	= N. Nvt.
Erdészeti rendeletek tára	= Ert.	Ő Felsege fénynyomatu arczképe	= OFa.
Erdészeti zsebnaptár	= Npt.	Perköltség	= Prk.
„Erdő“, című lap.....	= Eld.	Postaköltség	= pk.
Erdőbecsléstan II. kiadás	= Ebt.	Rendkívüli bevétel	= rb.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	= Eét.	Szállaló Erdők Berendezése.....	= Szeb.
Erdőőr	= Eó.	Számtan erdőőri szakiskolák részére ..	= Sz.
Erdőrendezéstan	= Rz.	Tagsági díj	= td.
Erdőrendezéstan (Fekete)	= Rzf.	Tangens-táblázatok	= Tt.
Erdő berendezések	= Eb.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	= TLa.
Erzsébet királyné alapítvány	= E. a.	Titkári nyugdíjalap	= t. ny. a.
Értékpapírok kamatai	= Ék.	Tölgy és Tenyésztése	= Töt.
		Vadászati ismeretek kézikönyve.....	= Vik.
		Wagner Károly alapítvány	= WKa.

Avasujfalu község hd. 17.35. Gr. Apponyi Albert ak. 20.—, pk. —.35. Arató Gyula att. 160.—, ak. 16.—. Alsóveniczei körj. hd. 52.75. Ajtai Sándor hd. 10.—. Apatini erdőhiv. ld. 80.—. Aulinger Zsigmond td. 32.—, pk. —.35. Bund Károly tnya. 26.—. Dr. Braun Zoltán hd. 8.15. Böhmer Waldsamen Kleng-anstalt ld. 16.—. Bárdos József td. 16.—, pk. —.35. Bechine Ferencz td. 8.—. Böhmer Wald. stb. Npt. 3.—, pk. —.45. Berger Antal td. 16.—. Bruck Soma td. 16.—, pk. —.35. Besztercebánya város kld. 6.—, pk. —.35. Borbély Sámuel td. 16.—, pk. —.35. Baltai János ak. 20.—. Bethlen főiskola hd. 10.95. Brassó város hd. 35.75. Brausil Miksa td. 16.—, pk. —.33. Bánlaki erdőkez. Npt. 3.—, pk. —.12. Bereczky Gyula att. 300.—, ak. 3.75. Bodor Jenő td. 32.—. Bóna Endre td. 4.—. Borsod-Gömör stb. vm. erd. egyes. td. 16.—, Npt. 2.—, pk. —.45. Binder Béla td. 16.—. Bradofka Károly td. 8.—. Brogyáni kastélykezelőség hd. 5.55. Buhescu Terentius td. 16.—. Cotteli Honorat td. 5.—. Csemiczky Aladár td. 16.—, pk. —.35. Comanicu János ak. 16.—. Clement Károly td. 20.—. Cservenka Gyula td. 16.—. Divald Béla att. 15.—, ak. 1.—. Donáth Sándor ak. 8.—, pk. —.35. Dezső János td. 16.—. Divald Béla att. 14.—. Durand város hd. 49.39. Dochnál József lb. 100.—. Dicsőszentmártoni erdőhiv. Ert. 6.—, pk. —.45. Dokupil A. Eét. 6.—, Enyt. 4.—. Erődsy Bálint td. 16.—, pk. —.35. Érsek Árpád td. 12.—, pk. —.35. Endersz Frigyes td. 16.—. Esztergomi főkápt. Ebt. 6.—, Npt. 2.—, pk. —.12. Erdőre 719.27. Földmiv. min. hd. 91.75. Fischer Károly td. 16.—. Földes Tamás td. 16.—, pk. —.35. Fekete Ferencz td. 16.—,

pk. —.35. Ferenczi Béla hd. 30.55. Furmann Antal td. 20.—. Földmiv. min. hd. 33.50, Ert. 550.—. Földes József Npt. 3.—, pk. —.45. Farkas István td. 8.—. Földváry Miksa td. 8.—. Földmiv. min. hd. 20.15. Frits Gyula td. 8.—. Földmiv. min. hd. és könyvekért 2265.19. Gasparik Pál td. 16.—, pk. —.35. Gyurcsó József td. 16.—, pk. —.35. Gontkó Ignác td. 16.—, pk. —.35. Glesinger J. Ph. td. 16.—, pk. —.35. Gohn Emil td. 16.—, pk. —.45. Gründl Gyula ak. 16.—, pk. —.35. Gogl Adolf hd. 9.25. Gaal Károly td. 8.—. Greiner Simon Npt. 2.—, pk. —.35. Hammer Károly ak. 15.—, pk. —.35. Hartmann Sándor td. 16.—. Haas Géza Npt. 3.—, pk. —.45. Harvich Ernő td. 16.—, pk. —.35. Ifj. Havas János ak. 3.—, pk. —.35. Herczeg Ede Npt. 3.—, pk. —.45. Hajdu Dezső td. 16.—. Hauptvogel Frigyes td. 16.—. Horváth József td. 16.—. Imreh Ferencz ak. 15.—, pk. —.35. Irinyi Aurél td. 5.—. Janoviczky Béla td. 16.—. Janoviczky Zsigmond td. 16.—. Jolsva város hd. 11.55. Juron Bernát td. 12.—. Kugel Adolf ld. 14.—. Krivanek Béla td. 16.—, pk. —.35. G. Kiss Ernő td. 2.—, pk. —.35. Kovács Antal Eő. 6.—, Sz. 2.40. Körmendy Károly td. 8.—. Kaufmann Béla ak. 16.—, pk. —.35. Kosch Emil ld. 16.—, pk. —.10. Komka Zoltán td. 16.—, pk. —.35. Kakody Dániel td. 6.—. Koma József Eb. 4.12. Károlyi Árpád Npt. 2.—. Kilián Frigyes Npt. 3.—. Kovácsy Gyula td. 8.—. Kovács Aladár ak. 3.—. Krausz János td. 16.—, Npt. 5.—, pk. —.45. Kürthy Mihály Npt. 3.—, pk. —.45. Kovács Péter Npt. 6.—, pk. —.45. Katvas Emil td. 16.—. László Miksa lb. 62.—. Libohorszky József tnya. 3.—. Lányi Gyula td. 16.—, pk. —.35. Lőcse város ak. 10.—, pk. —.35. Linszky Károly Npt. 2.—, pk. —.35. Lavotta Ané ak. 10.—, pk. —.35. Langhammer János td. 32.—, pk. —.35. Lehmann Béla td. 16.—, pk. —.60. Lenhard Antal Eő. 12.—, Npt. 2.—. Lepoczky Gusztáv Sz. 2.40, pk. —.45. Lippai főerdőhiv. hd. 19.95. Liptóújvári főerdőhiv. hd. 5.55. M.-szigeti erdőg. hd. 92.05. Molcsányi Ernő ak. 16.—, pk. —.35. Miskolczy János ak. 16.—, pk. —.35. Mihályi Lajos td. 16.—. Mojzer Károly td. 16.—, pk. —.35. Molnár Antal td. 32.—, pk. —.35. Moljarik Pál hd. 21.55. Machay Sylvester td. 20.—. Márta Sebők Npt. 2.—, pk. —.45. Majerszky István td. 16.—. Mihaleszk Rezső Eő. 6.—, pk. —.55. Nagy Samu td. 16.—. Nádas Béla att. 20.—, ak. 16.—. Neuwirth Zsigmond td. 16.—. Nagy László Eét. 4.50, pk. —.12. Nagyvárad kápt. hd. 52.75. Neuhöfer Sohn hd. 10.50. Oravecz Mihály Eő. 6.—, npt. 4.—, Sz. 1.50, pk. —.42. Osterer Károly Frz., Eét., Enyt., Ebt. 22.50. Ollé Pál td. 16.—. Orosz Tamás td. 33.—, pk. —.35. Persián Iván lb. 53.—. Papp László td. 8.—. Pamfilia János Eő. 6.—, pk. —.55. n. Prohászka Lajos örök. att. 320.—. Payer Sándor ak. 6.—, pk. —.35. Polák Ferencz td. 16.—, pk. —.35. Papp Simon ak. 15.—, pk. —.35. Pozsony város hd. 25.35. Prohászka Mátyás td. 16.—. Peiszerle József td. 16.—, pk. —.35. Pfalz Károly td. 16.—. Pirbusz István Npt. 3.—, pk. —.45. Puskás Ignác Eő. 6.—, pk. —.55. Pollák Mihály Npt. 3.—, pk. —.45. Pohl József hd. 7.35. Podhradszky András td. 16.—. Podhányi Ferencz Sz. 1.50, Npt. 2.—, pk. —.90. Richter József td. 16.—. Rozsnyó közs. hd. 30.25. Rába József Sz. 2.40. Báró Radvánszky Géza ak. 40.—, pk. —.16. Rahói erdőgond. Npt. 10.—, pk. —.12. Rimamurányi vasmű rt. hd. 19.35. Riffer Sándor td. 16.—, pk. —.35. Soós István Eő. 6.—, pk. —.55. Saághy Kálmán ak. 16.—,

pk. —35. Simonffy Ákos ak. 16.—. Sauerwein Jakab Eő. 6.—, pk. —55. Sóska Gyula td. 16.—. Seh Jenő td. 16.—, pk. —35. Stern Dezső td. 16.—, pk. —35. Sümeg Ignác td. 16.—. Szabó Kálmán (battonyai) td. 11.—. Somkereki Gusztáv ak. 16.—, pk. —35. Saltzer Lajos td. 16.—, pk. —35. Szepesti püsp. erdőgazd. hd. 15.95. Sternberg Frigyes ak. 20.—, pk. —16. Cs. Szabó József ak. 6.—, pk. —16. Széll József Eő. 6.—. Székesfehérvári püsp. erdőhiv. hd. 22.95. Sztopa Sándor Npt. 4.—, pk. —55. Székács Vincze td. 16.—, Npt. 4.—, pk. —45. Selmeczi főisk. ld. 32.—. Cs. Szüts Kálmán td. 32.—, pk. —35. Syllaba Ernő td. 16.—. Szabó Adolf kld. 6.—. Szászsebesi erdőhiv. hd. 50.20. Szalamonidesz P. Npt. 3.—, pk. —12. Szuszáki erdőhiv. ld. 32.—. Tavarnoki urad. hd. 13.35. Tarsoly Árpád td. 8.—. Takács Ferencz td. 16.—. Tomcsala János ld. 8.—. Técső város hd. 68.90. Tihanyi István Eő. 6.—, pk. —45. Takács Béla hd. 33.55. Tomasoovszky Imre td. 4.—. Tölgyes József td. 16.—, pk. —55. Tar József td. 16.—, Npt. 2.—, pk. —45. Ujvidék város kld. 6.—, pk. 35.—. Ungvári főerdőhiv. Npt. 74.—. Ifj. Vermes György td. 16.—, pk. —35. Vollnhofer Pál td. 3.—, pk. —35. Vojtás Árpád td. 32.—, pk. —35. Vörsi urad. erdőgond. ld. 16.—. Verbiczi v. urb. hd. 16.45. Vadas Gyula att. 20.—. Witting Emil td. 16.—, pk. —55. Zügn Nándor td. 32.—, pk. —35. Zsák Emil td. 16.—. Zachar László td. 16.—, pk. —35. Zudor Béla td. 16.—. Zsálik Mihály Sz. 2 40, pk. —45. Záry Károly Npt. 3.—, pk. —12. Zirőzi apátság Eő. 12.—, pk. —12. Zajc Karmelo td. 16.—. Zilahi adóhiv. hd. 13 25.

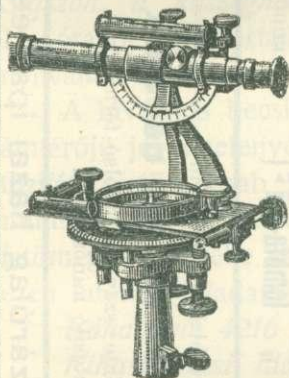
Az „Erdészeti Lapok“ 1910. évi VIII. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Aranyérem, párisi
világkiállítás 1900.

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei-busszólákat

optikai távolságmérővel $C = 100$,
mérőasztalokat és távesőves vonalzókat,
valamint mindennemű mérőeszközt
készít a legjobb kivitel és legpontosabb rektifikáció biztosítása mellett

NEUHÖFER ÉS FIA

es. és kir. udvari műszerészek

WIEN raktár: I., Kohlmarkt 8.
gyár: V., Hartmannngasse 5.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Minden közhasználatu műszer állandóan készletben van. Javítások és átalakítások — akkor is, ha a műszerek nem a mi gyárunkból származnak — legjobban és leggyorsabban eszközölköttek. — Szállítás kívánatra magyar czegek útján is lehetséges. (I. XII. 4)

Faeladási hirdetmény. 254/1910. sz. — Velemér község erdejének 4. számú részletén, mintegy 7·56 kat. holdon lévő 482 m³-t kitevő 866 drb erdefenyő mű- és tűzifa az 1910. évi április hó 22-én d. e. 11 órakor Velemér község házánál 3125 K 12 fillér becsáron felül szóbeli nyilvános árverésen el fog adatni.

Bánatpénz 313 K.

Az árverési feltételek Velemér község házánál és a szentgottárdi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Velemér (u. p. Szentgyörgyvölgy), 1910. évi márczius hó 23-án.

(7)

Gyenesé Imre
községi bíró.

Magpergetés

Kizárólag hazai ipar és termelés.

Magkeskedés

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

STAINER GYULA

cs. és kir. udv. szállító
Magyar Magpergető
Gyárai

KÖRMEND.

VAS MEGYE.

A J Á N L:

**Kocsányos
Kocsánytalan
Cser**

tőgy-
makkot

szakszerűen áttelelt, legmagasabb csiraképességgel bíró minőségben.

**Tülevelü
Lombfa-
Gyümölcs-**

magva-
kat

saját s a legmodernebb gépekkel berendezett magpergetőgyáramban kipergetve.

**Fümagkeverék.
Fü- és gazdasági
magvak.**

{

Szavatolt utolsó termés. Minden talajnak megfelelően állittatik össze.

**Exotikus tülevelü
„ lombfa-)**

mag-
vak

{ esakis kipróbált, megbízható minőségben.

Továbbá mindennemű _____

diszfák és cserjék magvait

szinte szavatolt utolsó termésű s feltétlen sikert biztosító minőségben. (2. VI. 6.)

Tü- és lomblevelü

facsemetéket,

minden fajban, korban és nagyságban, csakis válogatott, jó gyökézzel bíró példányokban. :: Továbbá:

**gyümölcsvadonczot,
disz-, sor-, gyümölcs-
és rózsafákat** kifogástalan minőségben és **diszcserjéket, disznó-
vényeket, diszfenyőket**

és **cserjéket** az elképzelhető legszebb formában.

Felülmulhatalan versenyképesség.

Csemete

Kizárólag hazai ipar és termelés.

nevelés

LANGFELDER V.
GÉPGYÁR ÉS VASONTÓDE
BUDAPEST
TELEFON 5-23 VÁRY 84-69

**KERETFÜRÉSZEK
FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK
TELJES FÜRÉSZTELEP
BERENDEZÉSEK.**

(5. IX. 1.)

Faarverési hirdetmény. Stósz nagyközség (Abauj-Torna m.) tulajdonát képező legelőerdő 1., 2., 3., 4., 5., 8., 9. és 10. számú részleteinek összesen mintegy 9702 kat. holdnyi területén előjövő s a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur önmagyméltósága 1908. évi 39727/I/A/2. számú magas rendeletével jóváhagyott rendszeres gazdasági terv szerint kihasználásra esedékes, lebélyegzett és folyószámmal ellátott 13.131 (tizenháromezerszázharminczegy) darab jegenyefenyőtörzsnek, valamint 451 (négy százötvenegy) darab tölgytörzsnek hasznofára és tűzifára alkalmas részei

Stószon, a község házában 1910. évi április hó 21-én délelőtt 11 órakor megtartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen el fognak adatni.

A hivatalos becslés szerint a 13.131 darab 16—88 cm mm. átmérőjű jegenyefenyőtörzs mintegy 6345 m³ hasznofát és 483 m³ tűzifát, a 451 darab 16—76 cm mm. átmérőjű tölgytörzs pedig mintegy 299 m³ hasznofát és 90 m³ tűzifát tartalmaz. Az összes fatömeg becserké és kikiáltási ára 42.153 korona, mely áron alul ezen fatömeg eladatni nem fog.

Bánatpénz 4216 korona.

Kihasználási időtartam 3 év. A zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha a bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a községi előjárásnál letétetik s ajánlattevő ajánlatában kijelenti, hogy a szerződési feltételeket ismeri s magára nézve azokat kötelezőknek elismeri.

Utó-, elkésett és távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A szerződési feltételek és a becslési kimutatás a szépsi m. kir. erdőgondnokságnál Kassán, Fő-utcza 27. szám alatt és Stószon a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Stósz, 1910. évi márczius hó 26-án.

Onczay Nándor
jegyző.

(4. II. 2.)

Sikerle Béla
bíró.

Sorfáknak alkalmas, 3 méter magas, átiskolázott, 1800 drb kőrishusáng jutányosan eladó gróf Esterházy Béla bakonyszombat-helyi (Veszprém m.) erdészeténél. (3. III. 3.)

Pályázat erdészi állásra, mely azonnal elfoglalható. Megkíván-
tatik a selmeczi erdészeti akadémia sikeres végbizonyítványa és egy
pár évi gyakorlat. Előnyben részesülnek olyanok, kik a vadászatban
és vad óvásában kellő jártassággal bírnak. — Évi fizetés 4000 K,
szabad lakás, kert. A fizetés részben naturáliákban kiszolgáltatható.
Megfelelő pályázatok — bizonyítvány másolatokkal — gróf Széchenyi
Bertalan, Felsősegesd, (Somogy m.) czimezendők. (6)

Pályázat. Pozsony szab. kir. város törvényhatóságánál kineve-
zés folytán megüresedett III. oszt. erdőőri állásra ezennel pályá-
zatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása 900 korona alapfizetés 4 egyenként
100 koronás, négyévenként esedékes korpótlék, 12 köbméter bükk-
galyfából álló, természetben kiszolgáltató évi fajárandóság, ter-
mészetbeni lakás és ruhailletmény.

Ezen állást Pozsony szab. kir. város polgármestere kinevezés
utján véglegesen és életfogytiglan tölti be és a kinevezettnek szabály-
szerű nyugdíjra igénye van.

Amidőn külön hangsúlyozva is felemlitem, hogy ezen betöl-
tendő III. oszt. erdőőri állásra csakis nőtlen egyén nevezhető ki,
felhívom a pályázni szándékozókat, hogy minősítésüket eddigi
alkalmaztatásukat, kifogástalan erkölcsi magaviseletüket, nyelv-
ismereteiket, nőtlen állapotukat és egészségi állapotukat igazoló
okmányokkal felszerelt, szabályszerűen felbélyegzett folyamodvá-
nyaikat 1910. évi április hó 20-ig Pozsony szab. kir. város polgár-
mesterénél nyujtsák be.

Megjegyzem, hogy a magyar nyelvnek szóban és írásban
való ismeretén kívül, a német és tót nyelv szóban való ismerete
is szükséges.

Pozsony, 1910. évi március hó 30-án.

(8)

A polgármester.

Pótárverési hirdetmény. 1337/1910. sz. — Ezennel közhirre
teszem, hogy a folyó évi április hó 14-én délelőtt 10 órára Oszadán
hirdetett faeladási, árverési határnapot közbejött akadályok miatt

elhalasztom és az árverés határnapját folyó évi április hó 20-án délelőtt 10 óráját Oszadán a folyó évi márczius hó 22-én 1305/1910. számú árverési feltételek megtartása mellett kitüzöm.

Miről az árverelni szándékozókát és az érdekelt feleket tudomás és mihez tartás céljából kiértesitem.

Rózsahegy, 1910. évi április hó 3-án

(10)

Horánszky István
főszolgabíró.

Árverési hirdetmény. Alólirott szolgabíró közhírré teszem, hogy a gelénesi volt urbéres birtokosság tulajdonát képező s a gelénesi határban fekvő legelőterületen 6277 korona 72 fillér becsértékű 100 drb tölgyfa fog eladás alá kerülni. Az árverést a helyszínen folyó év április 19-én fogom megtartani.

Mezőkaszony, 1910. évi április hó 3-án.

(9)

Győrssy
főszolgabíró.

Árverési hirdetmény. 137/1910. szám. — Resznek község volt urbéres birtokosságának tulajdonát képező erdőben, mintegy 24 kat. holdnyi területen álló 80 drb. 50—160 cm mellmagassági átmérőjű kocsányos tölgyfa dongának alkalmas fatömege 1910. évi április hó 28-án délelőtt 9 órakor Resznek község (Zala vármegye) birtokossági elnökének házánál megtartandó — zárt írásbeli ajánlatokkal összekötött — nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 3000 korona, bánatpénz 300 korona.

A szóbeli árverés megkezdése előtt 300 korona bánatpénzzel, vagy megfelelő óvadékképes értékpapirokkal és 1 korona bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok, melyekben a felajánlott vételár számokkal és betűkkel olvashatóan kiirandó, valamint kinyilatkoztatandó ajánlattevő által az is, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti, alulírott által a szóbeli árverés megkezdése előtt postán, úgy közvetlenül benyújtva elfogadtatnak, ellenben utó- vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek a csáktornyai m. kir. járási erdőgondnokságnál és Resznek község közbirtokossági elnökénél a hivatalos órákban megtekinthetők.

Az utolsó vasuti állomás Rédics, az erdőtől 4 *km* távolságra fekszik.

Resznek, 1910. évi április hó 6-án.

(11)

Bakon István
birt. elnök.

Tölgyfaeladási hirdetmény. 1653/1910. szám. — Mititei község lakosságának közvetlen használatára kiadott „Dosu Pojeni” nevű erdejében értékesítésre engedélyezett és a természetben kijelölt 18·45 kat. hold erdőterületen törzsenkénti felvétellel megbecsült 4586 drb. 3734 *m*³ tölgyfakészlete a beszterczei m. kir. erdőigazgatóság irodájában 1910. évi május hó 17-én d. e. 11 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján tartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

A faanyagok becsértéke 41.761 (negyvenegyezerhatszázhatvanegy) koronában van megállapítva, amelyen alól a fakészlet nem adatik el.

Az ivenként 1 kor. bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokban, melyek a megajánlott vételárnak 10⁰/o-át kitevő bánatpénzzel látandók el, számjegyekkel és szóval is ki kell írni a megajánlott vételárát s határozottan kijelenteni tartozik ajánlattevő azt is, hogy az árverés és részletes szerződési feltételeket ismeri, azokat magára nézve kötelezőnek elismeri.

A kellően fel nem szerelt, elkésve beérkező, vagy pedig a megállapított feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A kihasználható erdőrészlet a vasuti állomástól mintegy 2 *km*-nyire fekszik, ahova az erdőből jó ut vezet.

A beszterczei m. kir. erdőigazgatóság fentartja magának azt a jogot, hogy a benyújtandó ajánlatok közül a tulajdonos község, illetve ennek vagyonsfelügyeleti hatóságával egyetértően, szabadon választhatja elfogadásra azt, amelyet saját véleménye szerint — tekintet nélkül az ajánlat magasságára — legmegfelelőbbnek talál, vagy hogy az összes ajánlatokat is visszautasíthatja.

Az árverési és részletes szerződési feltételek az alólírt m. kir. erdőigazgatóságnál és a naszódi m. kir. erdőgondnokságnál Naszódon a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Besztercze, 1910. évi április hó 4-én.

(12)

M. kir. erdőigazgatóság.

Tölgyhaszonfaeladás. A nagyváradai latin szertartású Főtisztelendő Káptalan f. évi vágásaiban kitermelt tölgytörzsek, u. m. a nagykeri vágásban 2427 drb, a biharsályii vágásban 1420 drb és a Gyapju község határában fekvő méhesi vágásban 2770 drb, zárt írásbeli ajánlatok útján eladatnak. A megajánlandó vételárnak legalább is tíz százalékát tévő készpénzzel, vagy takarékbetéti könyvvel, mint bánatpénzzel s az eladási feltételek egy példányával felszerelt, kellően lepecsételt, zárt írásbeli ajánlatok legkésőbbben a folyó évi április hó 26-án délelőtt 10 óráig Papp Imre káptalani főtiszt ur kezeihez (Sal-Ferencz-u. 4. szám) beadandók. Az eladási feltételek alólirott által kívánatra megküldetnek.

Elkésztett ajánlatok tárgyalás alá nem vétetnek.

Nagyvárad, 1910. évi április hó 5-én.

(13)

Török László
urad. erdőmester.

Gróf Károlyi Mihály parádi hitbizományi erdőhivatalánál rendszeresített *segédtiszi állás* f. évi július hó 1-jétől megüresedvén, ezen állásra pályázat nyittatik.

Javadalmazás 480 K alapfizetés, 300 K tisztii száztóli váltság, külön butorozott lakás, takarítás, 12 m³ hasáb tűzifa, élelmezés a főnöknél.

Megkívántatik erdészeti főiskolai képzettség, mértani rajzok szerkesztésében jártasság, hegyi szolgálatra alkalmas ép testalkat és a vadászat iránti előszeretet. Erdőgondnokká leendő előléptetés közel jövőben várható, miért is államvizsgázott pályázók előnyben részesülnek.

A gróf úr ő méltóságához czimzett pályázati kérvény, esetleges tudakoló megkeresés alábbi czimre küldendő.

Parád, Heves-megye.

(14. II. 1.)

Ferenczi Ede
hitb. erdőmester.

Pályázati hirdetés. 3889/1910. sz. — A Kassa szab. kir. város törvényhatóságánál megüresedett, s közgyűlési választás útján életfogytiglan betöltendő erdészjelölti állásra pályázatot hirdetek.

Az erdész jelölti állással egybekötött javadalmazás: kezdőfizetés 1800 K, mely öt évenkénti 200 K előlépéssel 2600 koronáig emelkedik.

490 K lakpénz és természetben 36 *ürm*³ bükkhasáb tűzifa.

Pályázóknak az 1879. évi XXXI t.-cz. 36. §-ában előirt minősítéssel kell birniok.

A sajátkezüleg irt és szabályszerűen felszerelt kérvények Kassa szab. kir. város törvényhatósági bizottságához czimzendők és legkésőbb folyó évi április hó 27-ik napjának déli 12 órájáig hozzám nyújtandók be.

Kassa, 1910. évi márczius hó 19-én.

(15)

A polgármester.

Pályázati hirdetmény. 333/1910. szám. — Az alólirt m. kir. állami erdőhivatal Arad vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának idei 772. K. E. B. számu határozata folytán a lemondás következtében üresedésbe jött, öt évenként 50 koronával emelkedő, 700 (hétszáz) korona évi javadalmazásu és az állás elnyeréséről szóló értesítés vételétől számított 8 napon belül elfoglalandó erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Pályázók felhivatnak, hogy az erdőtörvény 37. §-ában előirt minősítésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat és az eddigi alkalmaztatásukat előtüntető okmányaikkal felszerelt, egy koronás bélyeggel ellátott, sajátkezüleg irt kérvényeiket a folyó évi június hó 1-ig ide nyujtsák be.

Az elkéselt vagy kellően fel nem szerelt pályázati kérvények figyelmen kívül hagyatnak.

Azonos minősítéssel bíró pályázók közül az oláhul jól beszélők előnyben részesülnek.

Arad, 1910. évi április hó 8-án.

(16)

M. kir. állami erdőhivatal.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

111. ÉVF.

KÖZLÖNYE

9. FÜZET.

Az „Erdészeti Lapok“ 1910. évi VIII. füzetének

tartalma:

	Oldal
Schwartz Ottó dr. †	301
A városi erdőtisztek ügye	306
Vadas Jenő: A Tátralomniczon tervezett havasi növénykertről	311
Béky Albert: A mesterséges erdőítés, különösen a luczvetés és a természet	318
FAKERESKEDELEM. A keményfa-üzletről. (Fodor L.)	324
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. I. Hirdetmény a tavaszi erdészeti állam-	
vizsga tárgyában	328
II. Hivatalos közlemény elvesztett erdőőri szakiskolai bizonyítvány	
tárgyában	328
III. Méhészeti tanfolyamok	328
KÜLÖNFÉLÉK. A turini nemzetközi kiállítás. — A fahajlítás felfede-	
zése. (Fr. L.) — Oroszország erdőgazdasága. (Fr. L.) — Nagy	
erdőtűz. (Fr. L.) — Hibakiigazítás. — Halálozások	329
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből	332
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. Rendelet az eleven hasznos vadnak	
és a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalombahozatala tárgyában	333
Kereskedelemügyi m. kir. miniszter elvi határozata (munkásbiztosítási	
ügyben)	334
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések (1910	
márczius hóban)	336
HIRDETÉSEK	I—VIII

